

SLOVENEK

== Volja po pošti: ==
za celo leto naprej . . . K 60—
za en mesec " " " " " 5,50
za inozemstvo " " " " " 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej . . . K 58—
za en mesec " " " " " 5—
V pravi preložen mesečno . . . 4,50
Sobotna izdaja:
za celo leto K 10—
za inozemstvo 15—

== Inzerati: ==
Enostopna pettirista (60 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
na enkrat po 50 v
na dva in večkrat . . . 45 v
pri večjih naročilih primerom popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
== Poslanc: ==
Enostopna pettirista K 1—
Izbaja vsak dan izvenim nedeljem in dan po praznikih, ob 6. uri jutraj.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun pošilke avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herz. št. 7564. — Upravniškega telefona št. 50.

Pred zborom zaupnikov.

Jutri se snidejo zaupniki V. L. S. na Kranjskem, štajerskem in Koroškem, da sklepajo o važnih političnih zadevah. Tako je vsaj namerjavano. Toda že je postalo dvomljivo, ali se bo zbor koroških zaupnikov sploh mogel sestati. Na goriške zaupnike že od začetka ni bilo misliti. To je, kar nas navdaja z veliko trpkostjo.

Toda ako bi bili tudi goriški in koroški zaupniki z nami, bi nas navdajalo letos čustvo, da nismo vsi. Ob prejšnjih sličnih prilikah smo imeli zavest, da smo vsi, ako so bile zastopane štajerska, Kranjska, Koroška in Primorska. Sedaj so se naše meje odprle proti vzhodu in jugu in mi se zavedamo, da imamo somišljenike na Hrvaškem, v Bosni, v Dalmaciji, da imamo sorodne stranke tudi v Srbiji. Teh ne bo jutri na našem shodu, naša organizacija še ni razširjena na nove pokrajine, stika s sorodnimi strankami še nimamo. Revizijo strankinega programa imamo na dnevnem redu. Ali naj to revizijo sami izvedemo brez somišljenikov izven Slovenije? Ali bi ne bilo boljše čakati, da se najdemo vsi, ki spadamo skupaj?

Vendar pa je marsikaj, s čemer ne moremo čakati. Naše stališče napram Italijanom in Nemcem je jasno, v tem oziru ni treba čakati somišljenikov iz preka, mi smo nedvomno prepričani, da je naše stališče tudi njihovo stališče. Red in mir v državi, konsolidacija vseh gospodarskih in socialnih razmer, redna in poštena prehrana ljudstva, tudi o vsem tem v državi med pošteni ljudmi in odkritostnimi prijatelji mlade države ni različnega naziranja.

Vsaka stranka ima plasti somišljenikov, na kojih nihanje in dihanje je treba posebno paziti. Te plasti imajo svoje srce, kojega utripanje moramo skrbno in vestno zasledovati. V V. L. S. sta to kmetski in delavski stan. V vrstah kmetov in delavcev so nastala nova naziranja o socialnem redu, nove zahteve v gospodarskem življenju. Za njih vemo, treba pa je najti tudi pravih sredstev, da jih izvršimo. To bo najtežavnejša naloga zbora zaupnikov.

Važen je jutrešnji zbor zaupnikov V. L. S., v marsičem tudi odločilen. Toda ker je omejen le na Slovenijo, še ne bo prinesel končne odločitve v vprašanih, ki zadevajo tudi naše somišljenike izven Slovenije. Vseslovenski shodi bodo jutri prenehali, začeli se bodo za nas jugoslovanski.

Naša stranka si je vedela vsak čas najti pot do srca slovenskega ljudstva, ker je razbrala njegove potrebe, jim znala ugoditi in s tem dati ljudstvu to, česar išče v politiki. Zato tudi spremembe v vodilnih osebah, zvezane z burjami in viharji, nikdar niso mogle niti upogniti. Nekaj ošabno se vzdigajočega klasja je odletelo, kar je dobrega in z ljubeznijo do ljudstva navedanega, je ostalo. Mlada in neupognjena je moč naše stranke, in s to močjo se bliža zaupno ter z veseljem do dela novim, velikim nalogam, ki čakajo na nas v naši še nedograjeni domovini.

Ivan Gruden:

Ameriški Slovenci in Jugoslavija.

Ko sem se pretekli mesec mudil v Parizu, mi je g. Rudolf Trošt, član komiteja za javne informacije v Washingtonu (Committee on public information) opisal razmere med ameriški Slovenci v času vojne tako-le:

Leta 1914. smo bili popolnoma nepripravljeni. Z Ameriko smo pričakovali hitrega konca. Nekateri smo začeli takoj s protiavtstrijsko propagando. Po bitki na Marini se je začelo svetiti v glavah vseh, da bo boj dolg in krvav. Začeli smo bobnati skupaj za »Slovensko Ligo«. Prišla je vest o konstituiranju Londonskega odbora. Pospešili smo akcijo za organiziranje severno-ameriških Slovencev. Dne 9. marca 1915 smo organizirali v Chicagu »Slovensko Ligo« s 45 podružnicami. Dne 10. marca sem govoril v imenu teh podružnic na kalasalnem kongresu Jugoslovancev v hotelu La Salle — Chicago, kjer je reprezentiral Londonski odbor odposlanik dr. Potočnjak. Za Hrvate ter Srbe sta govorila dr. Ante Biankini iz Chicaga in prof. Radosavljevič iz Newyorka. Okrog 600 delegatov iz vseh krajev Združenih držav in Kanade. Indorsirali smo program Jugoslovanskega odbora v Londonu in razglasili protiavtstrijske resolucije, v katerih smo poudarjali zahtevo za politično zedinjenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov. — Po dr. Potočnjakovem odhodu nam je dezertiral glavni ameriški dnevnik »Glas Naroda« (Frank Sakser — Newyork).

Duhovništvo in Kristanova stranka so bili itak že pasivni in so širili indiferentnost v širših masah. Edina »Clevelandska Amerika« v Clevelandu je izhajala dvakrat v tednu z malimi reminiscencami o

narodnem pokretu izza marca 1915. — Zapihala je sapa defitistov — ljudi, ki so prorokovali polom za zaveznike. Amerika — nevtralna — je dajala mnogo moralne opore nesramni in predrzni propagandi Dumbe — poslanika in konzulov, kot Number-Paraked iz Newyorka, ki so grozili našemu narodu s konfiskacijami in večali za slučaj revolte v tujini in pomaganju zaveznikom. — Bili so žalostni dnevi za rodoljubne Jugoslovane. Srbija srta, Rusija v rokah izdajalcev, Francozi v obupnem odporu pred Verdunom, Angleži neorganizirani, Belgija ob Kanalu in Italija nejak, omahujoča pred 300.000 Jugoslovani na soški fronti.

V Ameriko je prišel Nikolaj Velimirovič, veliki srbski duhovnik in kulturni delavec. Posrečilo se mu je pridobiti nekoliko slovenskih, hrvaških in srbskih svečnikov za izjavo, »da nas vera ne loči«.

Prostovoljska akcija je bila v povojih. Obstoj jugoslovanske legije v Rusiji ni izzval nikakega odmeva. Šel sem na svojo roko po kolonijah — 1. 1915. — in predavati sem moral nocoj, da sem se vzdrževal za jutrajšnji shod — ali vse brez uspeha; slovensko časopisje je ostalo ali mrtvo, ali pa — in to po večini — sovražno sleherni akciji v smislu zedinjenja vseh Jugoslovancev — SHS.

Prišel je od londonskega odbora Milan Marjanovič in za prostovoljsko akcijo podpolkovnik Milan Pribičević. Slava jima! Takih energij še nisem srečal, dokler ni prišel k nam dr. Vošnjak, katerega imenujem »the walking energy«. Srbi iz Bosne in Dalmacije ter Črne gore so odhajali trumoma na srbsko fronto. Slovenci — Hrvati — pasivni.

Napetost med Nemčijo in Ameriko je narasčala. Wilson je že izvajal posledice radi nemške nasilnosti, brezvestnosti, lomsiva besede, vsestranske nepoštenosti. — In počilo je — 2. aprila 1917. — Razmere so se začele čistiti. Odšel je Dumba, odposlani so bili domov vsi konzuli in špijoni. Lopovi — avstrijakanti — so se začeli spogledovati. — Londonski odbor je izsilil iz Pašiča krško deklaracijo. Naš prvi skupni diplomatični dokument. Ali ostala je v žepu Pašičevem.

Kristan v »Proletarcu in Krže« v »Času« sta zavpila »izdajstvo«. Ponovili so to vsi drugi časopisi. In tudi »Clevelandska Amerika«, do tedaj vedno zvesta in točna opora Londonskemu odboru. »Glas Naroda« se je zavzemal za novopečeno repu-

bličansko združenje Kristana, Kržeta, Konde (»Glas Svobode« — Chicago) in par drugih. Od desetih in toliko slovenskih časnikov — niti enega za londonski odbor.

Dr. Ljubo Leontič je prišel iz Južne Amerike, kjer je žel silne uspehe pri organizovanju endotnih Jugoslovancev. Prišel je Marjanovič nekod iz San Franciska. Milan Pribičević se je ravno razhajal z na fronto idočimi junaki-prostovoljci (med njimi moj brat Slavoj z prijateljem Lojze Ribičem iz Domžal). Naskočili so me. Da grem med rojake, zopet in spričo strašnih napadov. Da rešimo »Narodni svet« v Washingtonu, ki bi — brez Slovencev — ne bil nič več »jugoslovanski«.

In šel sem — 1. septembra 1917 pa do 1. julija 1918 sem govoril dan in noč preko držav in naših kolonij — nasprotnikom, nepoučenim, indiferentnejšem, zapeljanim, po Pensylvaniji, Ohio, Illinois, Wisconsin, Minesota, Colorado, Wyoming iad. — Januarja 1918 je prišel dr. Voš, njak in delovala sva skupno z uspehi. Tako, da smo imeli 15. do 17. aprila 1918 v Clevelandu konvencijo »Slovenske Narodne Zveze«, izvolili močan glavni odbor in organizirali denarne prispevke, prostovoljsko akcijo in publiciteto med Amerikanci. — Duhovščina, vzpodbujena po zgodovinskem nastopu dr. Kreka in naših voditeljev v domovini pristopila je in corpore v Zvezo. Izven nje so ostali Kristan z Republicanskim Združenjem in nihče drugi. — Žal, da se je nezaupljivost našega naroda v tujini tako razširila in poglobila širom Sev. Amerike — vse to zaradi nedoslednega in večkrat nepoštenega pisanja ameriško-jugoslov. časopisja. Zato je bilo skoraj nemogoče, pridobiti vojska za večje fizične in materialne žrtve.

Ali obvarovali smo pretežno večino našega naroda vseh persekucij od strani justičnih oblasti ameriških, ki so postale zaradi Dumbinih lopovščin nerovne in skrajno nezaupljive napram vsemu »austrian«.

Vzdržali smo zvezo med duševnim političnim razvojem naroda v Jugoslaviji in razvojem naše emigracije. Skušali smo popraviti, kar je domovina zamudila v zadnjih 25 letih v stikih in odnošajih z našo v tujini živečo maso.

Bila je trnjeva pot. Zadoščjenje nahajamo v končni zmagi ideje jugoslovanskega zedinjenja. In to je danes faktum.

J a g r i v Mainnesoti in Srbiji (pet bratov s Planine — pet bratov — pet juna-

LISTEK

Ivan Bežnik: *France Bežnik*
Žive slike iz okupacije.

1. Svoboda.

Zvonovi so zazvonili, s hiš so zavirale zastave, radost je planila v srca.

»Kaj se je zgodilo? Kaj je?« Oči so se izpraševale, roke so se stiskale.

»Mir je. Vojska je minila. Smrt je minila!«

»Ali smo premagani?«

Kako je mogoče biti premagan, kdor je bil suženj? Za sužnja je samo še ena beseda: zmagal!

»Ne, mi smo zmagali. Oni so premagani, naši gospodarji, naši krvniki. Kar smo dolgo pripravljali v srcih, se je zgodilo. Živela svoboda! Živelal!...«

Vsi obrazi so se smejali, vsi so govorili o novi dobi in o novih načrtih. Nikdar se niso ljudje pozdravljali tako pristrčno. Vojaki so se vračali v družine. Pozabljena je bila kri, ki je tekla, trpljenje, ki so ga bili deležni stokrat, ponižanje in lakota. Sama nedelja, sam blagoslov Gospodov. Sovrašstvo je jenjalo...

Mlada straža je hodila po ulicah, nove kolkarde so se bliščale na kapah. Danes so prvič ponosni, da nosijo orožje, danes je prvi dan, ko so pripravljani, umreti za domovino...

Vojska pa se je vračala domov... Po blatni cesti med tesno stisnjene hiše so se gnetli ljudje, živali in vozovi.

Trudni in mrki so zadnji težko sledili prvim, prvi so čutili pritisk od zadaj. Iz ozke dolinice so rastle, kot bi plezali iz prepada, Razkrojeni po svojem čustvovanju se niso več poznali. Vsak je šel svojo pot brez povelja — mislil je samo na dom. Sinovi premaganega naroda so zrl očitaje, temno. Brez moči so oddajali orožje, brez ugovora so se pokorili otrokom...

Od jutra do večera so šli in daleč v noč. Nekateri celo s pesmijo, z mislijo na svobodo svojega naroda, z mislijo na novo življenje.

»Kako je to prišlo?«

Kdo bi odgovoril? Čemu štiri leta trpljenja, čemu strašna pot v Rusijo, Srbijo, Rumunijo, Italijo? Komu? Kdo bi dal nato odgovor?

Še ta težka pot — dom se blišči... Kolone so se vleklo, kot sence... Po hišah so gorele luči in sijale na ulice. Ljudje niso govorili o drugem, kot o svobodi.

Mnogi so pričakovali sinov.

2. Oče se je vrnil...

Malinovka je trudna od dela poldremaje odmolila rožni venec in poklečala še za hip, da odmoli na tihem par očenašev, da se vrne nje mož Tone, ki je v bolnišnici...

Starejša hči Micka je pomivala sklede v kuhinji in pustila odprta vrata v izbo. Otroka ob peči sta že pospala.

Slišala se je samo ura in ropotanje skled. Nekdo je potrkal na vrata.

»Matil!«

Micka je poklicala mater, ki je zadremala. Ta se je prebudila in pogledala kvišku.

»Matil! Nekdo trka.«

Micka je stala na vratih in se plašno ozirala.

»Jezus! Ali si se zaklenila? Toliko tujcev kot hodi skozi vas!«

Tudi otroka ob peči sta se prebudila in gledala preplašeno; stisnila sta se tesno skupaj, ko so se udarci na vežna vrata potrojili.

Matil je stopila v vežo in potegnila Micko za sabo; strah jo je bilo.

»Odprite!«

»Kdo je?« je dejala Malinovka s spreminjenim glasom.

»Jaz.«

»Jaz je po noči vsak.«

»Oče je,« je dejala Micka, ki je vendarle spoznala glas.

»Saj res! Oh, ti moj Bog! Še lastnega človeka človek ne spozna!« Tako se izgovarjaje, je obrnila ključ in odrišla zapah.

Bil je Tone. Hotel je reči: Še v lastno hišo človek ne more! — nevoljen od vsega — pa ni rekel ničesar — kakor je stopil v lastno hišo, je bilo pozabljeno vse...

Zeni in hčerki je stisnil roko skoraj molče, otroka je vzel v naročje.

»Komaj smo te čakali.«

Gledali so ga, takega, kot se vrne človek s potovanja, kot ga izpusti usoda iz štiriletnega trpljenja.

»Ali si zdrav?«

Trudno je potegnil z roko čez obraz in dejal kot da ni slišal vprašanja.

»Prav je, da vas vidim.«

Otroci so ga objemali.

»Pustite očeta, oče je truden,« je dejala Micka.

»Naj bodo. Prazen sem prišel. Kar sem nesel, so mi vzeli na Mažarskem...«

»Samo, da si ti prišel,« je dejala Malinovka, ki ni vedela, kaj naj stori. »Micka, zakuri. Oče je potreben česa gorkega. Ali ne?«

»Ne branim se.«

Tone je bil redkobeseden. Obleka na njem je bila zgledana. Bled obraz je kazal utrujenost.

»Komaj sem vstal s postelje, pa sem sel,« je dejal Tone čez nekaj časa.

»Nič nisi pisal, da si bil ranjen,« je hotela izvedeti žena. Otroka sta štela si ve gumble na njegovi obleki.

»Nisem bil ranjen. V prsih sem bolan. To je slabše,« ga je posilil kašelj.

Malinovka ga je pogledala preplašeno in stopila za hip k Micki v kuhinji.

Ta večer so šli vsi pozno spat. Gledali so in govorili. Tone se je pokrepčal, trudnost je za hip izginila, da je mogel dati na stočera vprašanja stotere odgovore.

Opravičili so se, da nimajo kruha, a da bo že bolje, samo, da je došel živ domov. Tone je kimal. Najmlajši je posadil očetovo kapo na glavo, da so se mu vsi smejali.

Ko sta pospala otroka in je šla Micka v svojo kamrico, je prijel Tone ženo za roko, ji pogledal globoko v oči in beseda se mu je tresla.

kov) — Predovičeva obitelj v Pueblo, Colorado (od stare matere pa do najmlajše ameriške neveste) — Rew. Mat. Kebe, Rew. Schifferer z bratoma — Rew. Saloyen iz La Salle, Illinois; predsednik »Slov. Nar. Zveze« g. Pavel Schneller, rodoljub Anton Grdina, dr. Kern, Jože Zalokar, obitelj Lavševa in zlasti in predvsem naš ameriški pesnik, govornik in skladatelj Ivan Zorman — vsi iz Clevelanda, Ohio, — ta so Ti rodoljubi — moji in nas vseh prijatelji.

»Clevelandka Amerika« z g. Louis Pircem in Ed. Kalisem nam je največ pomagala. — »Glas Naroda« piše za nas. Z njim »Amerikanski Slovenec« v Joliet, Illinois, »Ave Maria« v Newyorku, »Sloga« v Clevelandu, »Sloven. novice« v Calumet, Michigan; vsem prednjači od vsega začetka Don Niko Grškovičev »Jugoslovenski Svijet« v Newyorku, ki izhaja v slov., hrv. in srb. jeziku.

Vrgel se bom popolnoma in zgolj na ameriško-angleško javno mnenje. Tu moramo uspeli z vzgojo in poglobitvijo poznavanja našega naroda in naše zemlje, ako hočemo, da bo Amerika pomagala pri uresničanju našega narodnega ideala: politično in ekonomsko zedinjenje, svoboda in enakopravna Jugoslavija.

Upam, da bom lahko in uspešno k operiral s subskripcijami poslaničkom v Washingtonu in našimi poštenimi vodji okrog »N. Sveta« v Washingtonu in »Slov. Nar. Zveze« v Clevelandu. Ameriški žurnalisti so že zainteresovani v graditvi prijateljskih odnosov med Ameriko in Jugoslavijo. Potrebujemo še ameriških ekspertov in pomoči v agrikulturnem, industrijalnem in prekomorsko trgovskem oziru. Diplomatično naj nas priznajo kot prijatelji prijatelje in lažje bomo dihal.

Slovensko šolstvo v zasedenem ozemlju.

(Dopis.)

Šolstvo je pri nas trpelo med dolgo vojno, šole so mučenice tudi zdaj. Če niso zasedene od vojakov, po drugi pogoji taki, da ne morejo uspevati. Po nekaterih se pouk nadaljuje s starimi močmi in knjigami, druge pa so vsled razmer zaprte. Pravijo, da bodo v najnovjšem času otvorili vse šole. V Tolzinu je nov šolski nadzornik g. Spazzapan, ki se lahko spominja slovenskega sorodstva, če hoče. Pravijo, da bo dober nadzornik (lahi pravijo, seveda), da bo skrbel za šolstvo in za učiteljstvo. Pod njim so bile svoječasno v Brdih in Kobaridu šole v italijanskem jeziku. Politični komisar pa se je izjavil, da bodo zdaj šole v slovenskem jeziku in le tam, kjer želijo in kdor želi, se bo vpeljal tudi tečaj za italijanščino za mladino in odrasle, tako n. pr. v Kobaridu, kjer je pa pouk sicer slovenski.

Da učitelji in učiteljice prejmejo plače in bodo deležni aprovizacije, so morali vložiti posebne prošnje, kar so storili tudi uradniki, da ostanejo še nadalje v službi in so navedli mesečne prejemke, kakor tudi dejstvo, da se niso prejeli draginjske doklade za leto 1918. in da je bila vsled stavke učiteljstva povišana redna plača učiteljstva za 70%. Plače seveda še ni od nikjer.

Morebiti bo kdo smatral to za narodno izdajstvo ali za nemoško dejanje od strani učiteljstva. Pribiti moramo, da je bilo učiteljstvo primorano to storiti, če ne, je izpostavljeno najhujšemu preganjanju in bedi, radi dohodkov in aprovizacije, ko so meje od vseh strani zaprte. Saj smo morali tudi v Avstriji molčati na tisočera preganjanja v tistem delu in veri v zmago, ki je prišla. Ta doba pri nas je itak prehodnega značaja. Da bi bežali čez mejo ali da bi dali povoda, da nas spodijo iz služb in internirajo, bi bil nevaren atentat na naše ljudstvo, ki se ne mara poitalijančiti. Če ne bo na razpolago slovenskih učiteljev, bodo poslali na naše šole žalostne elemente, ki bi začeli narod poneumnjati. Za dolgo ali za kratko dobo, to je vsemu. Kdor ostane z ljudstvom v vsaki dobi in pomaga rešiti, kar se dá rešiti, ta je pravi demokrat in narodnjak.

V Italiji mislijo, da je zasedeno ozemlje italijansko ali da bodo vsaj šole italijanske. Razne tvrdke pošiljajo na naša šolska vodstva kataloge šolskih knjig in potrebščin v italijanskem jeziku, govoreč, da odpira domovina svoj veliki objem in pritiska nase ljubeče in materinsko ona ljudstva, ki so trpela daleč proč od nje.

Vojaki, ki so tu, mislijo drugače, ko vidijo z lastnimi očmi. Marsikdo se je naučil — izmed oficirjev — kako slovensko besedo, in pravijo, da gre težko. Seveda, težko pa hočejo eni, da bi ljudstvo znalo čez noč. Počakajte stoletja!

Neki laški oficir je dejal, da se prebivalstvo ne zanima za politiko in da hujska le inteligenca. Ta pa vé. Res, danes ni živega političnega življenja, ko smo v okovih. Pa izvedel je ta oficir, da je imela slednja hiša naročen časopis, in da je mladina pri vojakah in v Rusiji postala pogosto bolj navdušena kot inteligenca. Če naše ljudstvo danes molči, je to samo zaradi razsodnosti. Oni ne zidajo na silo, ampak čakajo, da se odloči na mirovni konferenci pravica ali — krivica. Tega Bog ne daje! Naše ljudstvo ima tudi kri.

Sicer pa je bilo v Italiji navdušenje samo proti Avstriji, in še to ne do skrajnosti. Avstrije ni več. Naloga je dovršena. Gospodje pri zeleni mizi se kregajo in se ne zmenijo za one, ki je trpel in krvavel. To pravijo inteligentni laški vojaki: »Če pride do zopetne vojne, odpovemo pokorščino, bomo govorili mi.«

Nekdo je dejal: »Naši časopisi zastrupljajo ljudstvo. Plačani lumpje sede v uredništvih in hujskajo, medtem pa ne poznajo faktičnih razmer.« Kako resnične besede!

Tih boj, zaupanje, in zmaga bo naša!

Fra. Nov.

Prva slovenska božja služba v Kočevju.

In dosegli smo tudi to! Hvala Bogu! Še nikdar nam ni prišla tako iz srca ta hvalnica kakor danes po končani prvi slovenski službi božji. Nismo se strašili ne groženj ne pregovarjanja, ampak stanovitno delali in — dosegli! Dne 12. januarja 1919 ostane nam v neizbrisnem spominu in tudi v zgodovini kočevskih Slovencev nepozaben.

»Bog pomagaj!« Še vojska bo. Pa vsi smo podpisali za našo državo.»

»Trpeli bomo,« je dejal Tone... S težkim srcem sta se spravljal spet. Komaj je prisijalo solnce, je legla težka mora na srce...

3. Lahi so tu.

Nad ljudi je legla skrb. Komaj rojena mlada svoboda je trepetala. Tuji so zasedali vas za vasjo, jemali svobodo in se vedli kot zmagovalci. Tisočkrat so imenovali Wilsona in Korošca: v teh dveh imenih je ležalo vse, vse... Srca so klicala brate Srbe. Kokoarde so postale ponos: zastave, ki so visle s hiš, so bile ljubljene z gorko ljubeznijo, z ljubeznijo preganjanega, mučenega.

Z godbo na čelu so prikorakali Lahi. Ljudje so bežali plašni v hiše. Nikogar ni bilo na ulici, le pisane zastave so mogle svoje rogajoče jezike v mračen dan. Izra rosnih šip je gledal ta ali oni obraz, kd se je umaknil pogledu v okna.

Razpršili so se na vse strani, razdelili se po hišah, ščebetaje v svojem jeziku. Razvili so zastavo in se spuščali z ljudmi v pogovor.

Ljudje so plaho gledali in dokazovali, da ne razumejo.

»Ne znajo našega jezika,« so dejali vojaki.

»Saj je uboga ta deželca,« je dejal nekdo, ki je mislil, da pride v raj, za katerega je tako dolgo krvavel.

»Proklete goré!...«

»Kdo jih razume?« so dejali tudi naši ljudje.

»Saj nimajo nič,« so pripomnili drugi.

Polna cerkev, kakor smo jo v jutrih videli redkokdaj. Vse napeto pričakuje. Še vedno prihajajo — Slovenci, Slovenke. Pa so nas tako tajili, da nas je samo nekaj malega. Kočevcev je bilo prisotnih jako malo, a Slovenci daleko ne vsi. Na prižnico stopi gosp. dekan sam. Kedar kot kaplan na Slovenskem je bil na glasu kot izvrsten pridigar. Tudi danes je to pokazal. Bili smo srčno veseli lepih besed, ki nam jih je govoril. In kako je šlo k srcu O, da, premnogi smo razumeli nemško, a šlo je pri enem ušesu noter itd. A slovenska beseda, kako globoko je segla v vsako dušo! Ta nastop gosp. dekana nas je spet vsaj malo spriznjal z njim, in upamo, da se bo to razmerje stalno zboljšalo, ker vender mu ne more biti vseeno, v katerem razmerju je do tako značnega dela svojih župljanov, kakor jih je videl ta dan pred seboj.

Orglje zadone. »Pred Bogom poklek-nimo.« Presenečeni se ljudje spogledujejo, marsikdo — ne samo ženske, ampak tudi možakarji — imajo solzne oči. In kako krasno petje, kako izvežban zbor! Kaj takega v kočevski cerkvi nismo vajeni. Prelepa je Premrlova »Božičnica!« Potem pa ona ljubezniva »Jezusa ljubim« in naposled »Marija skoz življenje«. Poslušali bi še in še, vrle pevke in pevci! — Vesele sije ljudem iz očí in odneva iz pogovorov, ko se vračajo domov.

Popoldne cerkev še bolj polna. Mnogi so zamudili, ker niso natanko vedeli časa; da veste v prihodnje: popoldne vedno ob 2. uri. Je sicer malo nerodno, pa Slovenci radi kaj žrtvuemo. Gosp. kaplan Pirkovič z vso vnemo in zgovornostjo vabi Slovence k božji službi, jih vspodbuja k vestnosti in napove, o čem bo govoril pri krščanskih naukih. Pri litanijah spet prelepo petje. Spet vse veselo, zadovoljno.

Prisrčno in spoštljivo zahvalo izreka-mo tem potom kočevski Slovence Prevzvišenemu gospodu knezu in škofu, da je odredil slovensko božjo službo. Iskrena hvala tudi gosp. kaplanu Pirkoviču, da je v kratkem času zbor tako imenitno izvežbal in tako spretno vodil ter tako poveljal naš cerkveni praznik, Bog mu povrní! — Ne pozabimo izreči zahvale tudi vrhim pevkam in pevcem: z lepim uspehom ste venčali mnogoteri trud. Hvala vam! Hvala pa tudi vsem gospodom, ki se z neustrašenostjo in odločnostjo kljub vsenu preganjarju in pretenju zastavili svoje moči, da se je uresničila dolgoletna želja in potreba, pa tudi naša pravica: da v svojem milem materinem jeziku očitno hvalimo Boga in Marijo! Vse Slovence in Slovence pa nujno prosimo, naj vstrajno, kolikor možno vsi in redno pohajajo k slovenski službi božji, da se povzdigne med nami versko življenje pa tudi naš ugled pred Kočevci. Ne bojmo se truda in žrtve, saj smo tega vsega vajeni! Prosimo jih pa tudi, naj resno vplivajo na mladino in manj razsodne ljudi med seboj, da nikakor ne želijo Kočevcev in jih puste v miru. To bi bilo le nam vsem v očitek in kvar. Radujmo se svojih uspehov, a ni treba, da bi na škodoželjen način kazali svoje veselje. Res, grozili so nam, grozili našim voditeljem, jih sramotili in grdo obrekovali, a ne vračajmo slabo s slabim. Nihče pa se naj v prihodnje ne da na kakšenkoli način

oplašiti od slovenske službe božje: to je naša dolžnost pred Bogom, pred ljudmi pa naša — pravica. — Mir in red se ni kalil nikakor; zmagal so torej treznejši in razsodnejši elementi med Kočevci nad gotovo klitko, ki je obetala vsakovrstne hudobnosti. To nas od srca veseli in upamo, da bo mir tudi v prihodnje, kar bo le Kočevcem v čast in prid.

Dostavljamo še, da se vrši slovenska služba božja v zavodu č. a. s. usmiljenek (Marienheim) vsak drug dan še od 2. decembra l. l., vsako sredo pa se Slovenke v zavodu zbirajo k shodu slovenske Marijine družbe, imenovane »Družba otrok Brezmadežne«. Tako je za dušni blagor slovenskih gojenk poskrbel č. sestra prednica, po rodu sicer Nemka, a vesekos pravična Slovenka.

Miloš Stibler:

O vrednosti papirnatega denarja.

III.

Pri zadnjem ljudskem štetju so je število v Avstriji 9.950.266 Nemcev. V kmetijskem poklicu jih je bilo samo 2.988.596, v skupini »javna služba in prosti poklici« pa 1.701.950! Drugo je bilo v industriji, trgovini in obrti. Že teh par števil kaže, da je to hotel biti gosposki narod, narod-poveljnik. Izid vojske je vse spremenil. Iz naroda-poveljnika, ki se je hvalil, da baje plačuje državi 90 odstotkov vseh davkov, dasiravno je tvoril komaj tretjino prebivalstva, je postal narod-berač. Tako zahtevajo realne gospodarske razmere. Kar je bilo naravno bogatega v nemškem narodu stare Avstrije, to so vzeli Čehi. V Nemški Avstriji je položaj naravnost obupen. Vendar bi bilo pretirano misliti, da se te razmere nikdar ne bodo spremenile na bolje. Tako lepo ne bo več, kakor je bilo; toda nekaj stotisočev dosedanjih gospodov se bo moralo preleviti v kmetovalca, prav ogromno število avstrijskih Nemcev se bo moralo izseliti in torej prevzeti dosedanje vlogo Slovakov, Slovencev in Hrvatov, in čez nekaj desetletij, prej pa ne, bo pridni in pošten človek v Nemški Avstriji zopet lahko živel, ako bo hotel delati. Toda pač še le čez nekaj desetletij. Gospodarske razmere pa, ki bodo vladale do tja, in to je za našo razpravo merodajno, ne nudijo za sedanje prebivalstvo te države dovolj življenjske možnosti, ne nudijo torej tudi prav nobenega upanja, da bi se dalo urediti vprašanje kronake vrednosti in vojnega posojila v Nemški Avstriji brez katastrofe.

Če potemtakem primerjamo gospodarsko bogato Jugoslavijo in siromašno Nemško Avstrijo, nam že prvi pogled pokaže, da je naš notranji dolg čisto drugače krit, kakor je nemški; da je torej naša krona mnogo več vredna, kakor je nemška avstrijska. V tem dejstvu leži za narodno gospodarstvo Jugoslavije velika nevarnost. Vodilni finančni krogi se tega sami zavedajo, odtod prepoved uvoza novih bankovcev, odtod tudi prepoved izvoza blaga in živil proti plačilu v bankovcih. Če bi se izmenjavalo živila za blago oziroma vobče blago za blago, to bi šlo brez škode; dajati pa bla-

»Mica. Bog je dal, da sem se vrnil živ.«

»Hvala Bogu!« je ta sklenila roki.

»Malo — sem bolan,« je dejal mračnejši kot prej. »Mislim, da bom ozdravil. Samo, da bo mir, da hujšega ne bo. Če sem v družini, je vse drugače, vse bolje. Ali imate mleka?«

»Mleka?« je vzdihnila Malinovka. »Eno kravo smo dali. Ena sama ne more meti vedno mleka.«

»Bo že šlo. Konec je vojne; blago bo prišlo.«

»Turšice ne bo do srede zime. Drugačega nimamo skoraj več. Kak krajcar smo dobili od podpore...«

»Te ne bo več,« jo je prekinil mož.

»Saj res...« se je Malinovka skoraj prestrašila svojih besed. »Samo, da si prišel in da boš zdrav.«

Peklo jo je, da je le za hip pomislila radi podpore. Bolela jo je misel, da Tone ne bo zdrav.

»Kakor more naj bo. Zdaj, ko imamo svojo državo, bo bolje, pravijo. Poskrbeli bodo tudi za reveže.«

»Ne vem, kako bo,« je dejal Tone in se zamislil.

»Ali misliš?« se je preplašila žena v svojem srcu. »Koliko so porabili generali in cesar...« Malinovka je dejala, kot je slišala.

»Lahi pridejo,« je dejal mož in pogledal ženo.

»Za božji čas!« je prekrizala žena roki. »Lahi? Ali ni mir?«

»Ravno zato, ker je mir,« je povdaril mož. »Tako je zapisano. V Ljubljani sem bral.«

»Piščance nam bodo cvrli. Čemu so obesili tisto pol zeleno junjo?«

»Pa majhni so, kot bi iz enega naredil dva.«

Ljudstvo se je počasi udalo. Kaj je moglo storiti? Zagodrnjati so smeli. Odpravili so narodno stražo, ukazali so sneti zastave, pribili so razglase v laškem jeziku. Ljudje so hodili molče, z očmi, uprtni v tla. Kadar sta se srečala dva, sta se razgovorila o svoji tih bolečini.

»K tlom nas stiskajo.«

»Naših zastav ne morejo, a mi njih junje ne trpimo.«

»Če bi prišli Amerikanci, ali Srbi...«

»Vse njih papirje hočejo, da beremo. Saj to ni jeziku podobno.«

Mračno so šli vsak svoje pot, v srcu jih je tiščala misel: Kaj bo z nami?

Kaj bo z nami?

4. Krčma brez vina.

Krčmarica Brtončka ni imela vina. V eni sobi je bila laška pisarna, v dveh so spali oficirji, v kuhinji so se sukali kuhji; samo ena soba je ostala za družino, kamor so se zatekali posamezni gosti, katerim pa krčmarica ni mogla postreči...

Može je jezilo vse. Vse hiše polne, vse poti polne, za vsakim trlim štorom je stal Lah. Bog jih nesil Niti ni več prostora, kjer bi se človek s sosedi pošteno porazgovoril in pozabil na hudo.

»Vina goré!«

Krčmarica je zadrževala, da ga nima, in če bi ga imela, ga ne more točiti...

»Kakšna je krčma, ki nima vina?« so dejali.

»Saj je prav. Dražje ne more biti, zato ga raje ne ločijo.«

»Vsaka kaplja vinar...«

»Kaj vinar, groši!«

Nasajeni so bili, bilo jih je za krajcar manj kot vina. Krčmarica je bila trdne narave, pa se je smejala.

»Ali se tresete za denar, krčmarji? Lahi dajo za vaše krone toliko kot dva piškava oreha.«

Martin je bil razgret bolj kot vsi možakarji. Kaj ga je peklo, tega ni povedal.

»Ali sedeti smemo? Ali je prepovedano tudi to?«

»Sedite lahko,« je tolažila krčmarica.

»Pa koliko bo računa za sedenje?«

»Bo, kar bo,« je dejala krčmarica.

»Saj nimamo denarja, da bi plačali; ti vzameš samo laškega.«

»Ker so groši tako veliki kot goldinar,« so se norčevali s smehom.

»Nobene podobe nima ta denar. Taki bankovci Našega so pa dali čisto v nič.«

Slak se je jezil. Nekaj tisočakov mu je požrlo vojno posojilo, ostalo se je spremenilo v steljo.

»Kdor je dolgove poplačal, ta ima zajca. Drugim je ušel. Ali te skrbi, Slak? je dejal pikro Luka in gledal s srepim pogledom.

»Tiho bodi,« je jezikal Slak. »Pij pri meni. Le nalij; danes smeš naliti.«

»Plačam lahko sam, ko nič na mizo ne pride,« je odgovarjal Luka.

»Ježi me,« je postal Slak zamišljen v svojo usodo. »Saj vem, da je šlo vse v nič. Še pičče ne dobiš za denar...« se je razvnel.

»Ti si pa šteditl maslo in jajca... vse. Še mleka ni dobiš ubogi pri tebi, ker ga ni mogel plačati dovolj drago...«

go za bankovce, to ne gre, s tem se godi našemu gospodarstvu prevelika škoda; o tem ni voma. Po mojem računu je šlo, ko obmejne prometne točke še niso bile zastražene, vsak dan proti severu živil in drugega blaga za milijone. Kdor namreč pozna nekoliko razmere, ta ve, da je že danes raznega blaga, pred vsem živil, v Jugoslaviji neprimerno več, kakor v Avstriji. Danes so meje vojaško zastražene, vključ temu trdim, da se izvaja še vedno dnevno blaga za ogromne vsote in da s tem prihajajo tudi dnevno nove legije ničvrednih nemškoavstrijskih bankovcev v naše ugodnejše podnebje. Kaj je vobče to: prepovedati uvoz bankovcev? Tihotapili so živino, cele vagone in cele vlake blaga čez mejo v času, ko so meje bile drugače zastražene, kakor so danes, pa bi se bankovcev ne dalo spravljati preko meje? Sredstvo prepovedi je v tem slučaju preslabo, in če se zagroze še tako hude kazni.

Pravilno je spoznanje, da nam je iz Nemške Avstrije in iz Madžarske — tudi za Madžarsko velja to, kar se je reklo glede kronske vrednosti Nemške Avstrije — prihajajoči bankovec v škodo; pravilno je iz tega spoznanja izviraajoče stremenje, zabraniti spoznanje nevarnost, toda zabraniti se dá le na ta način: Da se v Jugoslaviji dosedanjí bankovec takoj nadomesti z novim plačilnim sredstvom. Ako ne gre, da bi se kronska valuta takoj nadomestila z dinarjem, ako se temu še zoperstavljajo morebiti kake bančnotehnične ovire, tedaj se mora stari bankovec preštampati ali pa se mora začasno izdati nov papir v enaki vrednosti, da se napravi vidna meja med nemškoavstrijskim oziroma madžarskim in našim plačilnim sredstvom. Seveda Nemci in Madžari bodo vpili. Zakaj? Ker imajo od sedanjega položaja neupravičen profit.

Ugotovili smo torej, da je naše gospodarstvo vključ slabi dedščini, ki smo jo dobili od stare Avstrije, visoko aktivno, da obeta najlepšo bodočnost in da je v mnogo ugodnejšem položaju kakor gospodarstvo Nemške Avstrije in nove Madžarske. Krona ima vsled tega tudi v Jugoslaviji boljšo vrednost, kakor v onih dveh državah. Iz tega izvira potreba naše plačilno sredstvo ločiti od onega v Nemški Avstriji in v Madžarski.

Toda s tem sanacija še ni dokončana. Krona zaleže danes komaj eno tretjino franka. Ako ločimo našo krono od nemške in madžarske, bo to na našo krono gotovo dobro uplivalo. Toda za popolno sanacijo je potrebno ujediničenje z valuto stare Srbije. Dinar stoji v kurzu s frankom kakor 4 : 3, torej 100 dinarjev za 75 frankov. Ujediničenje bi se torej dalo izvesti na podlagi 2 : 1, dve kroni za en dinar. Glede notranjega dolga, osebno glede bankovcev kot plačilnega sredstva je taka zamjenjava izvedljiva brez zle posledice za naše gospodarstvo, ker se istočasno avtomatično preuredi tudi vse cene, kakor se je že uvodoma poudarjalo.

Za popolno sanacijo je treba urediti tudi vprašanje dolga, ki je nastal pred vojsko. Ali bi ne kazalo potom štetja ugotovi-

viti, koliko je doličnih papirjev v lasti jugoslovanskih državljanov? Taka številka utegne biti koristna na mirovni konferenci. Na vsak način pa je vprašanje ureditve tega dolga važna naloga diplomatskih zastopnikov na mirovni konferenci. Ta dolg so naredili in porabili oni krogi, ki so bili v zadnji vojski tepeni. Na nje naj bi tudi padla dolžnost plačila vsaj tistega dela dolga, ki ga bo treba plačati v inozemstvo.

Istotako tvori ureditev vojnega posojila posebno poglavje. Vojno posojilo ni denar, ni plačilno sredstvo. Enostransko krajsanje kapitala tam torej ni možno brez krivičnih posledic za lastnike tega posojila. Enostransko krajsanje bi bilo enako enostranskemu obdačenju, enostranski oddaji premoženja. Tu bo torej treba posebnega postopanja. Na vsak način pa se sme zahtevati, da se zniža obrestna mera vojnih posojil na normalno obrestno mero hranilnih vlog. Ravnotako je nujno potrebno zabraniti nadaljnji uvoz vojnega posojila. Zahtevalo naj bi se, da se mora ves tozadevni papir deponirati pri davčnem uradu ali da se vsaj popiše. Kdor takemu ukazu v določenem roku ne ugoti, ne prihaja več v poštev kot lastnik vojnega posojila. S tem se ugotovi stanje kar istotako za mirovno konferenco ne bo brez pomena.

Da bo pri ureditvi valutnega vprašanja igrala tudi vojna odškodnina veliko vlogo, istotako ni sporno. Srbija ima do odškodnine najmanj toliko pravice, kakor Belgija, saj je bil nemški vandalizem v Srbiji brezdvomno še hušji, kakor je bil v Belgiji. Srbija pa se bo pri svoji zahtevi lahko sklicevala tudi na nemški vandalizem v Bosni-Hercegovini in ostalih jugoslovanskih pokrajinah in sploh na vsa vsled vojske nastala poškodovanja. Zaupanje imamo v našo delegacijo, da bo glede vojne odškodnine jeklena, kajti za naše narodno gospodarstvo je to vprašanje izredne važnosti.

Bliža se popolni mir. Kmalu bomo začeli razvijati obširno gospodarsko delovanje. Z istim bo spojen velik uvoz blaga, ki ga danes doma še nimamo. Za uvoz pride v poštev skoro izključno ententa. Naše ugodne gospodarske razmere pa bodo privabile tudi mnogo tujih kapitalistov v Jugoslavijo. Kako škodo bomo imeli od tega mednarodnega gospodarskega prometa, ako poprej dosledno ne uredimo valutnega vprašanja! Vzemimo lahko razumljiv slučaj da pride za industrijsko podjetje v dobi, ko zaleže naša krona komaj tretjino franka, iz Švice 20 milijonov frankov. Ta denar šteje pri nas potem 60 milijonov kron. Čez pet let se je stanje krone tako zboljšalo, da dobiš za 100 kron 80 frankov. Ako bi Švicar v tem trenutku hotel zopet nazaj v svojo domovino, bo odnesel 48 milijonov frankov prvotnega kapitala, razun tega ves običajni iz dela izviraajoči profit. Samo radi kurzne razlike je zaslužil 28 milijonov frankov. Računati pa moramo s tem, da bo šel mednarodni promet v milijarde. Kako ogromno škodo bomo torej imeli, ako ne uredimo valutnega vprašanja poprej, predno se začne mednarodni promet razvijati. Bolje je, ne se ustrašiti malenkostnih žrtev, ako bi jih ureditev vprašanja zahtevala, kakor pa

se podajati v nevarnost, da bomo potem radi kratkovidnosti pošiljali letno sto in sto milijonov tujemu kapitalu, da bomo sužnji tujega kapitala. Sedaj je čas, da to nevarnost zabranimo z malenkostnimi žrtvami.

Pogajanja med Jugoslovani in Italijani v Trstu.

SEDEM LADIJ ŽITA ZA JUGOSLAVIJO.
AMERISKA MISIJA PRIDE V LJUBLJANO.

Ljubljana, 14. januarja. (Lj. kor. urad.) Med načelnikom generalnega štaba italijanskega guvernerja v Trstu polkovnikom Grassijem ter poverjenikoma Narodne vlade v Ljubljani dr. Trillerjem in ing. Remcem so bile te dni v Trstu konferenca o izmenih blaga. Političnih vprašanj in v oficijelnih razgovorih niso dotaknili, ker poverjenika v to nista bila pooblašena od osrednje vlade. Dogovorili so se, da se v svrhu olajšanja medsebojnega prometa uvede redna, obojestransko konzurirana kurirska služba med Ljubljano in Tr-

Italijanska nasilstva.

Dr. Brecej odveden v proganstvo.

Ljubljana, 14. januarja. (Lj. kor. urad.) V Trst je dospelo včeraj poročilo, da so Italijani v Gorici aretirali in odvedli v Italijo za dr. Podgornikom in drugimi, ki so že več tednov v proganstvu, sedaj tudi dr. Brecej. Tudi v tem pogledu sta narodna poverjenika naprosila ameriško misijo za intervencijo.

Obupen položaj tržaških Slovencev.

Ljubljana, 14. januarja. (Lj. kor. urad.) Vtis, ki sta ga narodna poverjenika zadobila glede narodnostnega položaja tržaških Slovencev, je kar najneugodnejši. Odnosni Slovenci so zaradi sedanjih razmer v narodnem oziru popolnoma obupali. Nad 4000 slovenske dece je brez šolskega poroka, ker je guverner prepovedal zopetno otvoritev slovenskih šol in ustavil slovenski šolski decí brezplačno kosilo, dočim ga je italijanska šolska mladina še vedno deležna. Zaradi tega in spričo velike bede in brezdelnosti, ki vlada v Trstu in okolici, je upravičena bojazen, da bodo revnejši sloji pod pritiskom razmer pričeli pošiljati svoje otroke v italijanske šole. Naša poverjenika sta naprosila ameriško misijo za posredovanje, da se pouk na naših šolah zopet dovoli.

Nasilnosti Lahov proti dr. Mahničju.

Reka, 14. januarja. (Lj. kor. urad.) Italijanske oblasti so zahtevale od škola Mahničja, da mora uvesti v cerkvi na vsem otoku dvojezično službo božjo, v krajih pa, kjer je več Italijanov, izključno italijansko. Zapretili so školu, da ga takoj odstavijo, ako bo on in njegova duhovščina poizkušala najmanjši odpor proti italijanski odredbi.

stom, ki bo posredovala tudi zasebno trgovsko korespondenco. Blago se bo izmenjevalo v Logatcu. Italijani so pripravljene dobavati sol, riž, južno sadje, manjše količine petroleja in testenin, strojno olje in po možnosti tudi primerno množino angleškega premoga za plin. V izmenjo so pa zahtevali uvoz stavbenega lesa, ki bi ga rabili približno 3000 vagonov, nadalje železo in eventualno premog (tega pa le v izmenjo za angleški premog). Italijani želijo tudi, da se njihovim oficijelnim odposlancem in kurirjem dovoli prost prehod čez ozemlje Slovenije. Narodna vlada bo imenovala v Trstu posebnega pooblaščenega zaupnika, ki bo posredoval pri guvernerju v njenem imenu ter izposloval zlasti potrebne potne listine za vzdrževanje trgovskega prometa.

Poverjenika sta obiskala potem ameriško misijo, ki sta jo o vseh naših razmerah temeljito informirala. Misija, ki najčeljuje prvi veleposlaniški tajnik Zednjenih držav Mr. Hugh Gibson, je sporočila našima poverjenikoma, da je za kraljestvo SHS na potu iz Amerike sedem parnikov z živili, vrednimi 35 milijonov dolarjev. Člani misije so obljubili, da pridejo v najkrajšem času zaradi nadaljnjih informacij v Ljubljano.

Reški Lahi proti Hrvatom.

Reka, 14. januarja. (Lj. kor. urad.) O včerajšnjih dogodkih na Reki piše list »Bilancija«: Obžalujemo, da oblasti, ki so dospele semkaj, da varujejo Wilsonova načela pravičnosti in samoodločbe, ne morejo pojmiti, kako zelo žali hrvatska trobojnica reško prebivalstvo, ki je ponosno na svoje italijanstvo. Čuditi se je, da te oblasti še niso uvidele, da so ljudje, ki izzivajo po ulicah in trgih s sovražno hrvatsko zastavo, vse prej kakor domači prebivalci. Ti izzivatelji prihajajo iz mesta Sušaka in hrvatskega Primorja, naščuvani in podkupljeni od raznih elementov. Namen teh ljudi je, da povzročajo na Reki nemir in nerod.

Reka, 14. januarja. (Lj. kor. urad.) Pri včerajšnjih izgradnih je bil, kakor se je naknadno dognalo, ranjen tudi en francoski vojak, ki je bil tudi prepehan v bolnišnico. Ob 8. uri zvečer so napravili kordon in izpraznili korzo. Ponoči je prišlo do manjših spopadov brez posebne važnosti.

Boji z Nemci.

Ljublj. kor. urad poroča z dne 14. jan. ob pol 8. zvečer iz uradnega vira: Pri Podrožici, na Ljubelju in pri Velikovcu položaj neizpremenjen.

Nemško poročilo.

Celovec, 14. jan. (Lj. k. u.) Dun. k. u. poroča: Vrhovno armadno poveljstvo na Koroskem razglašja: Naše obmejne varnostne čete so v noči od 13. na 14. jan. prodrle do Tustenika. Šentvidske čete so pregnale Jugoslovane z Vobrske ceste in 13. jan. popoldne vkorakale v Grebinj. Čete iz Labudske doline so zasedle Lipniški potok. Izgube so majhne. Poročnik Lerchenbaumer je padel za svojo domovino.

Nemški napad na Lučane — krovo odbit.

Maribor, 14. januarja. (Izvir. poročilo.) Danes ponoči so Nemci napadli naše najsevernejšo točko na Štajerskem, ki jo imajo zasedeno čete generala Maistra. Naši so napad spretno odbili. Nemci so imeli seboj strojnice, bombe in razno drugo orožje. A vse ni nič pomagalo. Postojanka stoji trdno v naših rokah in ni se bati, da bi Nemci prebili našo tamošnjo črto.

Danes popoldne se je general Majster sam osebo odpeljal v Lučane, da si ogleda torišče včerajšnjega boja. Podrobnosti še ni.

× × ×

Ljubljanski korespondenčni urad poroča z dne 14. jan. ob 1/28. uri zvečer iz uradnega vira:

V mariborskem okrožju so Nemci napadli Lučane. Bili so odbiti. Napad se je vršil proti zapovedi nemške deželne vlade v Gradcu, kakor trdi to ona. Naše izgube pri Lučanah: pešev Andrej Devet iz Mallega Brda pri Postojni težko ranjen; pešec Anton Tomažič iz Sole pri Postojni lahko ranjen. Izgube Nemcev: dva ranjenca, ujeti so: en častnik, en četovodja in en pešec.

Maribor, 14. jan. (Izv.) Danes ob pol 4. zjutraj so Nemci napadli našo najsevernejšo jugoslovansko postojanko Lučane od štirih strani. Napad je naša jugoslovanska posadka sijajno odbila. Naše izgube so: 2 ranjena pešca ter 3 ujeti. Mi pa smo ujeti 1 nemškega poročnika, 1 narednika in 1 pešca. Nemci so svoje ranjence in

»Tih, bajtar!« ga je zavrnil Slak. »Vedno ste se pretegovali pred vojno, ne da bi delali. Zdaj pa stokate.«

»Če sem ti delal, mi še črne kruha nisi privoščil. Na kup si gnetel tisočake, da si jih vrgeš cesarju.«

Bajtar je pogladil rjavo brado, smejala se je in ni molčal kmetu.

Vsi so se smejali Slaku, ki ni mogel biti dosti hud.

»Tebi, Slak, je gotovo žal za cesarja,« je podražil Luka.

»Meni?« je dejal Slak s pomislekom. »Njegovo podobo sem bil kupil, to je res. Zdaj sem jo obrnil v zid, da gleda s hrbtom po hiši.«

»Kapo mu daj namalati, pa spodnjo željust mu nategni, pa bo laški...«

»Pod Lahe pa ne...« je vpil Luka. »Še otroci jih ne marajo. Ko so šli po klancu, so vpili za njimi: Lah bo jedel grah. — Bob pa v resnici zobljejo, ne da bi ga skuhal.«

»Boš tiho,« je miril Janez, boječ človek in zrl k peči. Tam je res sedel Lah. Bog ve, kdaj je stopil v izbo, da se pogreje.

»Kaj?« se je ozrl bajtar. »Tale? Od kod pa je? Saj ne razume drugega kot surovo korenje jesti.«

»Naše njive so vse prebrskali.«

»Bog ve, če ni Rezijan. Rezijani razumejo,« je dejal Janez.

»Eni znajo...« so trdili.

»Ej, če znajo »dober dan«, drugo pa znajo eno figo.«

»Za naša dekleta znajo dosti. Če se jim pritožiš, ne vedo ne bev ne mev. Pa drugače sem slišal take besede, da jih ne ponovim...«

»Precej so udarjeni na ženske,« je dejal Slak. »Naše dekletje so jim morale bežati. Klofutniti ga ne smeš.«

»Pa bi ga!« se je razhudil bajtar.

»Kaj ga boš? Tisti dohtar, ki ga imajo, zdravi le mlade. Za špansko bolezen daje bonbone.«

»Pa drva kupujejo na kilo. Kot da je moka.«

»Mrz jim je rado.«

»Seveda, ko so pri peči doma. Po kaj pa so prišli? Postopajo kot vrabci. Franceta za bregom so vjeli, ko je šel na vasovanje... Pahnil je v glavo dva prtilkova in ušel.«

»Ta je debela. Zaprl bi ga.«

»Kako? Ko jih je pa sram povedati.«

»Bežil še za hušji nič jih zapirajo. Oni dan so zaprl štiri — ne vem, kje... Tak mi je pravil, ki ne laže.«

»Seveda, radi pušk...«

»Ne,« se je ozrl Luka po Lahu ob peči. »Kdo ve, če ta ušivec res ne razume?«

»Buh, ta, pa po našel...«

»No, da... slišal sem in tako prodam. Naslikali so lažkega kralja s štirimi nogami.«

Možakarji so bušili v smeh in se ozirali na vojaka. Tudi vojak se je smejal, ne vedé zakaj.

»Saj še sanj kolnejo svojega kralja,« je pripomnil eden.

»En sam Srb jih žene...«

»Cujte,« se je nagnil Slak nad mizo, stisnil pest s palcem kvišku, kot vedno, kadar je vedel kaj važnega in poškilil na Laha. Vsi so zrl napeto vanj. »Petrinov je bil na oni strani.«

»A?« so zijali. »Kaj je?«

»Videl je Srbë. Samo povelja čakajo. Kar roke jih srbijo, tako radi bi udarili.«

»Mari se mi zdijo Lahi tako potrti,« je modroval Janez.

»Čakajte, še nekaj...«

»Kaj?«

»Do petnajstega morajo Lahi do Soče nazaj. Wilson jim je ukazal. To jih peče. Najkasneje do devetnajstega, če ne, bodo udarili Srbi...«

»Wilson? Tega ne verjamem.«

»Bogu bi ne verjel, če ne primeš. Pa je gotovo. Wilson se je ujezil. V Trst je poslal živež za Jugoslovane, pa so vse Lahi požrli.«

Možje so kimali in verjeli.

»Lah nima nič. Še hlače nosi ameriškanske.«

»Pa so dejali in vpili, da bo vsega dosti.«

»Da nas bi kupili. Dati pa ne morejo, ko nimajo. Prav je, da nimajo. Stavim, da bi se moja baba podpisala za Laha, če ji dajo kilo kofeta.«

»Se ti bi se...«

»Kaj?« je udaril Luka po mizi. »Ali nisem bil enkrat zaprt, ko sem dejal, da je rajni stari cesar za penzijo? Ti si pa molčal, ko so drobili hosto na tebi...«

»Beži, no, bežil...«

Luka je bil razjarjen, možje so bili slabe volje in Bog ve, če ne bi se bili za res sprepirali, da niso vstopili Lahi v izbo, ki so prišli gret se, pihaje v pesti... »Ali bi jih, zlodje?« je siknil Luka, ko se ni upal izliti jeze nad drugim.

Prvi je vstal Janez in se poslovil. Za njim so šli počasi drugi, da ne bi vzbudili suma, da se jih bojijo. V vratih se je obrnil Slak:

»Prvič grem iz krčme, da nič ne plačam.«

mrtev — razen enega — vlekli seboj, zato tudi ni mogoče vedeti, kolike so njihove izgube. Gotovo je, da so občutne. Mrtev, ki so ga Nemci pustili ležati, je poštni sluga iz Lučan, ki je v civilu stopil na čelo nemških čet ter jim kazal pot do naših postojank. Kroglja ga je zadel naravnost v čelo.

Naši fantje, v prvi vrsti vrli slovenski Primorci in Notranjci, so se držali nad vse pohvalno vro. V enaki meri zaslužijo pohvalo in priznanje moštvo, častniki, kakor tudi jugoslovanski orožniki. — Duh posadke je izborn.

Maribor, 14. jan. (Lj. k. u.) O napadu na Lučane se nadalje poroča: Danes okoli 4. zjutraj so Nemci napadli Lučane od vseh štirih strani. Napad je bil sijajno odbit. Pri napadu je bil ubit poštni sluga iz Lučan, ki je služil Nemcem kot vodnik. Naša vrla posadka notranjskih fantov se je držala nad vse hvalevredno. Zahvaliti se je le odločnemu nastopu posadke brez izjeme: vojakom, častnikom in orožnikom, da se Nemcem ni posrečila njih nakana. Navdušenost naše posadke je brezprimerna. Orožništvo v Lučanah je po napadu aretiralo takomšnjega kaplana Pichlerja radi njegovega posebno trdovratnega hujkanja raz prižnico proti Jugoslaviji. Izročili so ga mariborskemu drž. pravdniku.

Čiščenje na mariborskem magistratu. Maribor, 14. januarja. Mariborski magistrat posluje popolnoma v redu in vsak dan nameščajo ondi več slovenskih uradnikov, da bo ta Avgjev hlev kmalu popolnoma očiščen nemškutarje. Isto se godi v okrajnem zastopu.

Mariborski Nemci bi se radi puntali. Maribor, 14. januarja. Nemške banke v Mariboru odklanjajo nadaljnje štempljanje bankovcev. Nemci hujkajo železničarje na zopetni štrajk.

Štajerski fantje hito polnoštevilno v slovensko vojsko.

Maribor, 14. januarja. Včeraj in danes se zglajajo slovenski fantje od vseh strani v velikem številu v vojaško službo.

Slovenske občine pri Mariboru. Maribor, 14. januarja. Občina Fram pri Mariboru je v svoji včerajšnji seji imenovala generala Majstra v znak hvaležnosti za njegovo delo za obrambo meja za častnega občana. — Ista občina je imenovala za častnega občana okr. glavarja v Mariboru dr. Lajnšiča.

Vsi nemškutarski občinski zastopi razpuščeni.

Maribor, 14. jan. Razpuščeni so vsi nemški, oziroma nemškutarski občinski zastopi v mariborskem političnem okraju. Namesto nemškutarskih županov so imenovani slovenski gerenti, oziroma vladni komisariji.

Jugoslavija.

Francozi za Jugoslavijo. Zagreb, 14. jan. Napram dopisniku »Jutranjega lista« se je izjavil francoski častnik Rivet, ki biva sedaj v Zagrebu, da Francozi za Hrvate niso vedeli, ker so jih vedno zamenjavali z Ogrji. Inteligentni so sicer vedeli, da na Ogrskem prebivajo Slovani. Jugoslovanski odbor pa je s svojo propagando dosegel, da je vsa francoska javnost izvedela, da v monarhiji prebivajo Slovenci in Hrvati, ki vse svoje upe stavijo na Francoze. Diplomati stare šole so sicer mislili, da je prav, ako se naslonijo na dualistično monarhijo, toda francoska javnost in za njo diplomatije je to ideja zavrgla. V francoskem časopisu je razvita velika propaganda za slovanstvo, predvsem za Čeha, Poljake in Jugoslovane, ki jih vodi ideja svobode.

Na koncu razgovora je dejal: V Zagrebu opažam, da ni znanja v entento ter da prevladuje strah, da Francozi pozabijo cilj, ki zanj gredo v boj Jugoslovani. V Zagrebu se le vse preveč govori o londonskem paktu. Toda še en pakt je, ki nanj pozabljate: to je pakt, ki ga je sklenilo francosko ljudstvo z idejami Wilsonovimi. Francoski vojak se je boril za občo svobodo. Ob sklepanju miru bo vsak narod udeležil svoje upravičene zahteve. Danes imajo Jugoslovani v Franciji in v Angliji izvrsten položaj, ker nastopajo proti italijanskim aspiracijam dostojno in mirno. Naj Jugoslovani ta izvrsten položaj vzdržijo.

Ko bo francoski narod bolje spoznal geografijo, bo videl, da na jugu prebiva slovensko pleme, ki je nam prijazno in ki mora biti naš zaveznik. Slovan kot demokratični element je pozvan, da s francoskim narodom nastopi v enotnem delu za ideal svobode, za katerim teži vsak narod.

Od Beljaka in Celovca do Bitolja. Beograd, 14. jan. Poročevalcu »Jutranjega lista« se je izjavil voditelj Napredne stranke Vojislav Marinković, da nihče izven Srbije nima pojma o notranjih težakah Srbije. Zato za sedaj ne more

biti govora o skupnem parlamentu. Skupščina je edini legalni predstavitelj Srbije. Mi vsi, kar nas je od Beljaka in Celovca do Bitolja, pa smo uverjeni, da moramo vprašanje ustave poveriti ustavedajalni skupščini, to je: ljudstvu!

Ameriški častniki na Reki. Zagreb, 14. januarja. (Lj. kor. urad.) V nedeljo je prispelo na Reko 10 ameriških častnikov, ki so se pripeljali v Evropo v spremstvu Wilsona. Na Reki so jih sprejeli funkcionarji Narodnega sveta in priredili jim na čast tudi slavnostni banket. Italijani skrbno pazijo, da ameriški gostje ne pridejo v dotik z reškimi Jugoslovani.

Iz Češke.

Masaryk o Poljaki in Ukrajincih. Praga, 14. jan. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča brezlično iz Haaga: »Times« objavljajo daljši razgovor svojega korespondenta v Pragi s predsednikom dr. Masarykom, v katerem je predsednik poudarjal potrebo poštne zveze z zavezniškimi državami in uvedbo značne zveze med Prago in Strassburgom. Kar se tiče državnih mej, se bo Čehoslovaška republika podvrgla razsodbi mirovne konferencc. Ozemlje, ki ga Poljaki zahtevajo zase ni izključno češko. To je pravzaprav dežela, ki ne pripada nikomur, ki pa ima veliko gospodarsko važnost. Tamošnjih manjšin ne smemo izročiti Poljakom, ki so zasedli vsa sporna ozemlja. Poljaki do sedaj nimajo stalne vlade in v lastnem ozemlju ne morejo vzdrževati reda. Zaradi tega so to ozemlje priznali Čehom. Predsednik je nadalje govoril o ogrskih Ukrajincih in ugotovil, da so zaprosili, da se smejo pridružiti Čehom. Tega koraka Čehi niso provocirali, odkloniti te prošnje pa ne moreo.

Izjava dr. Kramarja. Dunaj, 14. jan. Češki ministrski predsednik dr. Kramar se je izjavil napram sotrudniku francoskega lista »Temps«, da hoče Češko-slovaška republika v gospodarskem pogledu zveze z entento proti pangermanizmu. Češka mora biti nerazdeljena, Nemcem dopustimo parlamentarno zastopstvo in svobodo materinega jezika, ne dopustimo pa, da bi bili od nas upravno ločeni. Ententa naj ne dopusti, da bi se Nemška Avstrija spojila z Nemčijo. Če se to zgodi, bi ta blok držal v šahu Češko-Slovaško, Jugoslavijo in Rumunsko. — Ententa naj nastopi proti nevarnosti boljše vize! Preko nezavarovane poljske meje prihajajo iz Rusije boljše vize. Najboljše sredstvo proti boljše vici bi bilo izboljšanje življenjskih razmer in zaposlenje demobiliziranih.

Protiv boljševizmu na Češkem. Praga, 13. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Včeraj je bil v Pragi kongres organizacij čeških državnopravnih demokratičnih strank, ki mu je predsedoval dr. Anton Hajn in se ga je udeležilo 412 zastopnikov. Po otvoritvenem govoru predsednika dr. Hajna je šla deputacija pod vodstvom pisatelja Dyka k Masaryku, da se mu pokloni. Dr. Masaryk je v svojem govoru poudarjal potrebo sodelovanja vseh strank. Med tem je kongres nadaljeval posvetovanje. Ministrski predsednik dr. Kramar se je zahvalil za izražene mu simpatije povodom napada in je nato izjavil: Mislim, da ta napad ni bil le slučaj, da ne pomeni konca, temveč začetek. Toda napadalcem so se zelo motili, ako so mislili, da poznajo psiho češkega naroda. Večina češkega naroda je pokazala, da na Češkem ni mesta za boljševizem. Dolžnost vlade je, da z močno roko vzdržuje mir in red v republiki in zatire boljševiško agitacijo, kakor se je to storilo v Švici in drugih svobodnih državah. Glede Nemcev je dr. Kramar poudarjal, da je ententa priznala v velikem obsegu češke zahteve, kar je tudi mogoče dokazati na podlagi dokumentov. Nemcem preostaja samo ena možnost: sporazum. Ministrski predsednik je končal svoj govor, da ima Čehoslovaška republika veliko bodočnost. (Burno pritrdjevanje.)

Čehi zasedajo Ostrogon. Budimpešta, 13. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Nad mestom in okrajem ostrogonskim je proglašena prekri sod. V zadnjih dneh je bilo tam več plenitev, ki so se jih udeležili tudi vojaki 14. honvedskega polka in 26. pehotnega polka. Po proglačitvi prekega sode so vojaki zapustili mesto. Ostrogonski narodni svet je sklenil, da se ne bo upiral vkorakanju čehoslovaških čet v mesto. Čehi nameravajo zasedati premožavnike v bližini Ostrogona, kar bi pomenilo katastrofo za Budimpešto. S tem zasedanjem je ogrožena dobava elektrike in vode mestu Budimpešti.

Ali si že naročila „Slovenko“?

Poljsko.

Ententa za Poljake. Pariz, 13. jan. (Lj. kor. ur.) »Agence Havas« poroča: Glede današnje konferencc poroča »Matin«, da bodo zavezniški uredili preskrbo armade z municijo in živili in da bodo eventualno poslali tudi ojačenja. Povodom obnovitve premirja z Nemčijo bodo zavezniški zahtevali, da Nemci ne bodo smeli imeti ne posredno in tudi ne neposredno tujih stikov z boljše viki, da Poljakom ne povzročijo težkoč. Kot kompenzacija za te nove zahteve bo Nemčija dobila živila, za katere je prosila, in pa gotova jamstva finančnega značaja.

Poljaki zasedajo Poznanjsko. Berlin, 14. jan. (Lj. k. u.) Wolffov urad poroča: Bidgošč, Subin, Znin in Labišin so v poljskih rokah. Poljaki so tudi vkorakali v Netzewalde, dočim branijo nemške čete prahod čez prekop. Nemške sile drže črto Zielo - Zielina - Noteč - Hopfengarten.

Nemčija.

Nemiri na Nemškem. Berlin, 13. januarja. (Lj. kor. ur.) Dunajski kor. urad poroča: Proti večeru je bilo v okraju, kjer se nahajajo listi, precej nemirno. Ponoči se je po nekod streljalo. V podstrešju nekaterih hiš so se vedno skrili Spartakovci, ki ponoči zlezejo na strehe in streljajo na varnostno stražo uredniških poslopij.

Berlin, 14. januarja. (Lj. kor. ur.) Dunajski kor. urad poroča: Stavka rudarjev v ruhrskem ozemlju traja dalje. Listi poročajo, da znaša število stavkajočih 40 tisoč. V nekaterih rovih so rudarji hoteli zopet delati, pa so jim Spartakovci zabranili, ker hočejo izsiliti stavko kot demonstracijo.

Berlin, 14. jan. (Lj. k. u.) »Berlin« Zeitung am Mittag« poroča: V Bremenu, kjer so pri volitvah v delavski svet socialisti večine dobili več glasov kakor do sedaj, so neodvisni in komunisti priredili veliko demonstracijo in izklicali neodvisno in socialistično-komunistično republiko Bremen. Meščanske liste so stavili pod predcenzuro. V Wilhelmshavnu vladne čete oblegajo neodvisnike in komuniste. V Oldenburgu so predsednika republike Ostfriesland strmoglavili in vzpostavili vlado večinskih socialistov.

Berlin, 14. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Pogajanja med neodvisniki in socialisti Scheidemannove skupine se nadaljujejo, do sedaj pa še ni nobene odločitve. Opažati je želje po združenju, ki ima namen popolnoma izločiti Spartakovce.

Berlin, 14. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Spartakovci so sicer izgubili obrambno bitko, začeli pa so včeraj guerilla-vojno. Popoldne se je po nekod pričelo zopet streljati. Posebno živahno je bilo streljanje pri Halleških vratih, v Königgrätzerstrasse in v Friedrichstrasse.

Berlin, 14. jan. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Vsega skupaj je dosedaj aretiranih 536 upornikov, ki se nahajajo v zaporu v Moabitu in v raznih vojašnicah. Vlada je ukrenila vse potrebno, da ne pogubejejo. Ugotovili so, da je velik del Spartakovcev pobegnil s 40 strojnimi ter z orožjem in strelivom iz Berlina. Resno je treba računati s tem, da bodo uporniki izven Berlina nadaljevali svojo strahovlado.

Aretacije boljševikov. Berlin, 14. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Včeraj so aretirali dr. Levina, enega voditeljev boljševikov, in sestro Roze Luksenburgove.

Hindenburg zopet poveljuje. Berlin, 14. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Listi javljajo, da bo Hindenburg prihodnje dni odšel na vzhodno mejo, da prevzame obrambo.

Konferenca entente.

Pariz, 13. jan. (Lj. kor. ur.) »Agence Havas« poroča: Vojaški, mornariški in gospodarski izvedenci zveznih držav so imeli pod predsedstvom generalisima maršala Focha triurno posvetovanje. Popoldne se je sestal medzavezniški vojni svet, da pregleda predloge vojaških strokovnjakov ter poročila tozadevnih ministrov o vprašanju obnovitve premirja in novih pogojev, ki jih zavezniški nameravajo staviti Nemčiji. Po sklepu posvetovanja odputuje Foch v Trier, kjer ima 14. in 15. t. m. razgovore z nemškimi pooblaščenici.

Pariz, 13. jan. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča uradno: Vrhovni vojni svet zaveznikov, obstoječ iz ministrskih predsednikov in ministrov za zunanje stvari velesil ter iz generalisima Focha in zastopnika Japonske, se je včeraj ob 2. uri 30 minut popoldne sestal v ministrstvu za zunanje zadeve, da se nadaljujejo posvetovanja o pogojih za nadaljevanje premirja z Nemčijo. Seje so se udeležili tudi ministri Klotz, Leygues, Clementel in Loucheur ter general Weygand. Ministrski

svet je sklepal o finančnih, pomorskih in gospodarskih klavzulah ter o klavzulah, ki se nanašajo na preskrbo Evrope in na vrnitev materijala, ki ga je Nemčija odpeljala iz zasedenih pokrajin Francije in Belgije. Ministrski predsedniki in ministri zunanjih zadev zveznih in asociiranih držav so nadaljevali posvetovanje o načinu razpravljanja o mirovni konferenci. Posvetovanja se nadaljujejo v sredo popoldne. Prva seja mirovne konference bo v soboto dne 18. t. m. ob 2. uri 30 minut popoldne v ministrstvu za zunanje zadeve.

Pariz, 14. jan. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: K včerajšnji konferenci vojaških, pomorskih in gospodarskih strokovnjakov alitrancev pripominja »Temps«, da je sklenil dodatne klavzule k pogodbi za premirje in zasedba nekaterih nemških pristanišč, dalje glede rezerve zlata nemške državne banke, preskrba Nemčije ter važnih pomorskih vprašanj. Seja se je ob 11. uri prekinila, da se da vojnotehnična in pomorskim strokovnjakom možnost posvetovati se med seboj.

General Franchet d'Esperey v Parizu. Pariz, 13. jan. (Lj. k. ur.) Kakor poroča »Excelsior«, je general Franchet d'Esperey prispel semkaj, da pove svoje nazore o položaju na vzhodu. Prihodnje dni se vrne v Carigrad.

Razna poročila.

Zarota monarhistov na Dunaju. Dunaj, 14. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V včerajšnji seji dunajskega vojaškega sveta so razkrili nekaj senzacionalnega, namreč da je bila v kadetnici v XIII. okraju seja upornikov, katere se je udeležilo več častnikov in gojencev kadetnice. Narodna obramba je vdrla v kadetnico in zaplenila orožje monarhistov, in sicer 30.000 patronov, 40 pušk, 3 strojnice in tudi 2 plamenomete. Razkritje je povzročilo veliko razburjenje na seji vojaškega sveta.

Demonstracije v Budimpešti. Budimpešta, 14. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Včeraj popoldne je par tisoč mladinskih delavcev priredilo demonstracijski obhod po mestu. Zahtevali so uvedbo osemurnega dela na dan, znižanje vajsenske dobe na tri leta in izključno uporabo (kot strokovni delavci. Med obhodom so demonstrantje oddali nekaj strelov, razbili šipe izlozb in kavram ter upravništev listov. Končno je narodna bramba odločno posegla vmes in aretirala približno 20 izgrednikov.

Politične novice.

Na Koroškem so tolpe. Na poziv Narodne vlade v Ljubljani je vlada za Nemško Avstrijo na Dunaju izjavila, da se Koroška vojskuje na lastno odgovornost in da ni v tem oziru v sporazumu z Dunajem. To je druzgocena izpoved. Zdaj vemo, da na Koroškem nimamo opraviti z regularno vojsko urejene države, marveč z roparskimi tolpmi, ki so se dvignile na razbojniški način in s katerimi je torej temu njihovega značaja primerno ravnati.

Čedna polemika. Gosp. Anton Pesek je imel pravdo s šentpeterskim »Orlom«, katerega je njegov list neopravičeno in zahrbtno napadel. »Orle« se je branil, kakor je bil dolžan in je priobčil v našem listu odgovor s svojim podpisom. Sedaj se je g. Pesek znesel nad našim uredništvom ter očita urednikom »Slovenca«, da niso odšli na Koroško v prostovoljno legijo. Uredništvo »Slovenca« ima dva urednika in eno urednico; gospod Pesek dobro ve, da list ne more pogrešati nikogar več. Toda silno radikalno je, če kdo druge goni v boj, in g. Pesek je pač radikalen. Na tako pot polemike bi ne šli radi, a če nas g. Pesek prisili nanjo, se bo morda slednjič res moral prostovoljno javiti v koroško legijo.

Brca. Narodna vlada SHS je že pred mnogimi tedni sklenila, da se času primerno preosnuje bivši »deželni šolski svet« v »višji šolski svet« in da v to važno korporacijo poleg drugih voli tudi ljudskošolsko učitelstvo dva člana in dva namestnika. Da bi prišel do veljave glas obeh učiteljskih organizacij: napredne »Zaveze« in »Slovaške zveze«, je določila Narodna vlada, da se izvrši volitev po proporcionalnem volilnem načinu. V javnosti je slo vse lepo: »Zaveza« je postavila le enega kandidata za namestnikom in »Slovaška zveza« ravnokotako. Ker je organizacija slovenskih učiteljev krščanskega svetovnega naziranja bila razširjena doslej le po Kranjskem, je vsak lahko izračunal, da bo »Zaveza«, obsegajoča vse slovenske kraje, dobila precejšnjo večino, vendar pa so, računajoč z momentom, zahtevajočim skupnega delovanja, vobče mislili, da proporcionalna volitev prinese tudi Slovaškarjem zastopstvo v višjem šolskem svetu. Nekaterim, po popolni združitvi z »Zavezno« hrepencečim našim članom se gotovo še sanjalo ni, da tovariši

okrog »Zaveze« pripravljajo lašim — kolegijalno presenečenel — Zavedajoč se organizirane večine, so postavili namreč tovariši iz nasprotnega tabora neoficijalno še drugega kandidata z namenstnikom. — Precej dolgo smo čakali skrutinija. Ko je Narodna vlada, sestavlja joča večina iz članov Slovenske ljudske Stranke, že pritrčila težko pričakovani regulaciji, pa smo zvedeli, da je dobil oficijalni kandidat »Zaveze« 859 glasov, neoficijalni iste organizacije 542 in naš štrukelj le 461 glasov, ki je torej propadel. Nič ni pomagalo, da sme dali — po mojem prepričanju najbrže v škodo krščanskim vzgojnim principom — gospodom katehetom »consilium abendum«, brez vpliva na tovariše od »Zaveze«, ki so sprejeli v svoj program celo krščansko etiko — je bilo naše odločno sodelovanje pri regulaciji učiteljskih plač, in moralna podpora v nekaterih stanovskih zadevah, zahtevajočih inenem kolegijalnosti žrtev na škodo našemu političnemu prepričanju — Na stari način so kolegi od »Zaveze« srečno izpeljali volilni manevar in s svojim tovariškimi postopanjem so »Slomškovi zvezci« za enkrat zaprli vrata v — višji šolski svet. — Stvar je nekoliko tragična, vendar ne obupna. Ni še vseh dni konec. Na Slovenskem je še vse v prehodni dobi. Zato pa, zaupajoč na združeno krščansko, slovensko ljudstvo, niti minute ne dvomim, da bodo ob definitivni ureditvi našega šolstva sedeli v najvišji slovenski šolski korporaciji poleg odposlancev naših krščanskih staršev tudi zastopniki — krščanskega učiteljstva. — Nadučitelj France Silvestrov.

ROMAN V »VEČERNEM LISTU«.

S prvo številko »Večernega lista« prične izhajati vlezanimiv ameriški kriminalni roman z naslovom: »Ugrabljena dedščina«. Spisal ga je ameriški pisatelj Richard Dallas in se godi v visoki družbi svetovnega Njujorka. Bralca bo vleklo z vsjo silo za seboj; razvija se do skrajne napetosti. — Ne pozabite kupiti vsake številke »Večernega lista«!

Dnevne novice.

— Za koroško armado. Narodne dame brez razlike strank in stanu vabimo na sestanek, ki bo v četrtek 16. t. m. ob 5. uri popoldne v mestni posvetovalnici na magistratu, da se dogovorimo glede nabiranja perila za naše vojske na koroški fronti. Prosimo vse narodno čuteče dame, naj se zanesljivo udeležijo te seje.
 — Zahvala srbskih vojakov. Magistrat grada Ljubljana, učinio je vojniciima komande srpskih trupa, poklon od 5.000 pet hiljada krune, za napojnico o Božičnim praznicima. Komanda srpskih trupa, smatra za svojo dužnost, da ovim putem magistratu grada Ljubljane, na učinjenom poklonu izjavi svojo najtopliju blagodarnost.
 — Sud opštine Novo mesto na prvi dan pravoslavno Božića, priredio je u svom Narodnu Domu zakusku oficirima i vojniciima 3. čete, 1. bataljona, 26. pesad. puka. Na prirjednoj zakuski svaki je vojnik dobio: po 1 beo hleb, 3 porcije strudlja, 1 porciju peččenja, pol litra vina, 1 paklo duvana, 1 cig. papir i po 25 cigareta. Komanda srpskih trupa smatra za svojo dužnost, da ovim putem darodocu sudu opštine Novo mesto, na ovom lepom poklonu izjavi svojo najtopliju blagodarnost.
 — Komanda srpskih trupa u Ljubljani.
 — »Zbor duhovne mladeži zagrebačke« javlja č. svećenstvu, trgovcima te svima interesentima, da je svu svoju trgovinu predao u komisiju »Narodnoj knjižari« u Zagrebu (Ribnjak 6), te da odsada izvole zborova izdanja naručivati i isplaćivati kod te knjižare. Svoje dužnike moli Zbor, da što prije namire svoj dug. Sve pogodnosti, koje je Zbor običavao davati svojim naročiteljima, ukidaju se. »Narodna knjižara« može iz vlastite inicijative davati pogodnosti kakve hoće i kome hoće.
 — Smrt za Jugoslaviju. Dne 20. februara 1918 je padel v borbi za svobodu Edvard Šajn iz Knežaka pri Šempetru. Pokopan je bil z vsemi častmi, ki grede hrabremu junaku 4. čete, 2. bat. 14. pešpolka timoške divizije. Za njim so jokali vsi častniki in cela četa, ker ga je vsakdo ljubil in cenil kot brata. Nad glavo se dviga padlemu junaku pristojen spomenik z vklesanim slovenskim napisom. — Njegovim starišem izražamo najglobokejše sožalje in isto tudi sestri, katere fotografijo sem našel pri njem. Nadejam se, da jim bom mogel osebnio izročiti Edvardovo privatno imetje. Tebi, ljubi Edvard, slaven spomin in lahka mačehovska zemlja! Nisi dočkal, da se vrneš kot zmagovalc v objem svobodne matere, ali znaš, da si svojim tovarišem drag spomin. Zapevali smo s Teboj mnogotero slovensko, a sedaj pevaj tam, kamor Te je pekla Bog. — Dubrovnik, 29. decembra 1918. — Josip Rustija, 4. četa, 2. bat., XIV. pešpolk.

— Kinematografi podržavljeni. Naredba celokupne Narodne vlade SHS v Ljubljani, s katero se podržavljajo javni kinematografi, se glasi: Vsi javni kinematografi v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani so podržavljeni in tako monopolizirani. Čisti dobiček iz teh podržavljenih podjetij gre v invalidni sklad. Dosedanji lastniki kinematografskih podjetij imajo dolžnost ponuditi ves njuh tehnični material in ostali inventar svojega podjetja v nakup Narodni vladi SHS v Ljubljani. Če se ne doseže sporazum, določi odkupnino pristojno sodišče po irvsponsnem postopanju. Ta naredba stopi v veljavo z dnem razglasitve (9. jana.); v treh mesecih od tega dne ugasnejo vse dosedanje koncesije za kinematografe.
 — Cenzura kinematografov ra Hrvatskem. Zagreb, 14. januarja. (Lj. k. ur.) Ban je izdal naredbo, ki uvaja cenzuro za vse kinematografske filme. (Tudi v Ljubljani potrebnol)
 — Bela unija. V Kamniku se snuje »mednarodna organizacija za odpravo krivic in krivičnih dejanj«, nazvana »Bela unija«, ki razpošilja sedaj oklica in vabila k pristopu v to svetovno organizacijo. Na oklicu ni podpisan nihče.
 — Prosta organizacija okrožnih zdravnikov ima svoj občni zbor 17. januarja 1919 ob 4. uri popoldne v hotelu Union v Ljubljani. Vspored: 1. Poročilo. 2. Volitev odbora. 3. Predlogi. 4. Slučajnosti.
 — Načelnik.
 — Razpisana mesta. Pri višem deželnem in pri višem deželnem kot upravnem sodišču v Ljubljani je razpisanih vkup osem svetniških mest v VI. činovnem razredu. Prošnje je vlagati do 15. februara 1919 pri predsedništvu višjega dež. sodišča v Ljubljani.
 — Umril je dne 13. t. m. od 11. uri donodlne po težkih notranjih poškodbah dalmatinski junak in mučenik starega avstrijskega zistema gospod Dušan Kožulj Rajnik, ki se je boril ves čas za jugoslovansko stvar, je prihitel t. l. nam na Koroškem na pomoč in je umrl junaško smrti.
 — Odbor za zasedeno ozemlje pozivlja dotičnega dimnikarskega mojstra, ki je bil v noči med 7. in 8. januarjem na postaji Podbrdo od italijanskih vojakov vklenjen v verige, da se čimprej zglati v našem uradu.
 — Ubežniki. Brambni odsek II. vojnega okrožja nam sporoča: Naslednji ljudje so se od slovenskega planinskega polka samovoljno odstranili: Četovodje Briški Anton, Stare Iv., Zupančič Franc in Bizjak Ivan; deseteriki Mugerle Andrej, Malavašič Ciril, Oblasček Jože in Sivec Justin; poddesetnik Bažt Alojzij in strelci Anžič Anton, Furlan Matija, Grum Fr., Hojkar Jože, Joh Anton, Janežič Franc, Bankovič Anton, Lampič Albin, Pečnik Lovro, Stržinar Alojzij, Skok Stefan, Trželj Anton, Vončina Jože, Žirovnik Andrej, Žagar Stefan. — Narod naj takih ljudi v nobenem ozirju ne podpira, ker so izdajalci domovine.
 — Šentjakobčan (Korošec), ki je dne 2. prosinca t. l. zapustil svoj rojstni kraj, vlijudno prosi vse begunce, doma iz Št. Jakoba v Rožu na Koroškem, da mu sporočijo o usodi svojcev, ker še do danes nimam tozadevnih poročil. Za vsa poročila bom jako hvaležen. Resman Jakob, pri gospe M. Wagner, Koroška cesta št. 9, Maribor.

— Evidenčni in informativni urad za mornarico SHS. V področju štacijskega poveljstva v Ljubljani se je osnoval poseben oddelek, in sicer: »Evidenčni in informativni urad za mornarico SHS«. Nalog tega urada je, da prevzame evidenco vseh tu in v bližini nahajajočih se pripadnikov mornarice SHS in jim da potrebna navodila, oziroma pojasnita. Vsako s stroški zvezano poletovanje po informacije v Zagreb je vesed tega nepotrebno. Urad bode sprejemal tudi prijave za nadaljno službovanje in izplačeval, oziroma pošiljal redovito prijavljenim njihove plače. Vsi častniki (kadeti, aspiranti), vojnomoarnariški uradniki (elevis), štabni in drugi podčastniki, gažisti brez čina ter mornarji se morajo v svrhu evidenc javiti do 20. t. m. pri označenem uradu. Vsakdo naj po možnosti prinese seboj vse listine in izkaze, tičočih se njegove osebe, kakor n. pr. soričevala računsko pravilnosti, službene knjige, knjižice za mesečino, dekrate imenovanja itd. Prostovoljno dalje služeči podčastniki (mati), kateri so prekoračili deseto službeno leto, pa radi nastalih razmer niso bili imenovani višjim podčastnikom, naj prineso, ako nimajo drugih izkazov ali listin, vsaj evidenčni izvleček seboj, katerega dobijo pri tozadevnem dopolnilnem poveljstvu (prej »Erg. Bezirkskomdo.»). Urad se nahaja pri štacijskem poveljstvu v Ljubljani, Bavarški dvor, II. nadstropje, druga vrata desno in mu načeljuje l. p. B. Jelečnik.

— Kako je v Gradcu? Slovenci, ki prihajajo iz Gradca, pripovedujejo, da tam vladajo neznosne razmere. Živil zelo malo in še ta tako draga, da cene znorejo le premožnejši sloji. Govedina n. pr. stane 24 K kg, praščičevina 32 K, mast 60—70 kron kg itd. Enako tudi primanjkuje stanovanj. Slovenske uslužbenca večinoma odpuščajo in če govorijo po ulici slovensko, si v vedni nevarnosti, da te kak nadužne no insultira. Na visoki želi rektorat slo-

vensko slušateljse sicer rad sprejema, a kdo naj v teh razmerah živi in se uči. Po ulicah pohajkuje bivši avstrijski oficirji in odpuščeni nemško-naduti uradniki, upravljajo zadnje kronice in zabavljajo čoz Jugoslavijo, da se vse kadi. Nič ne pomaga. Nemški hegemonije je konec in se tam gospodom nikdar več ne povrnejo oni zlati časi nazaj. Mir se v Gradcu splošno ne kali.

— Nov list v Medmurju. V Čakovcu je pričel izhajati nov hrvatski tednik »Medjimurske Novine«. Lastnik lista je dr. Ivan Novak, urejuje ga pa o. kapistran Geci.

— Državna posredovalnica za delo. V preteklem tednu (od 5. do 12. t. m.) je iskalo delo 275 moških in 199 ženskih delavskih moči, Delodajalci so pa iskali 98 moških in 33 ženskih delavskih moči. Zosredovalnica ima na razpolago okroglo 200 moči za pisarne, 100 za trgovino, več natakarič, delavcv za tovarne in pomočnišev za razne obrti, delo pa lahko ponudi deklam in kuharicam.

— Razpisuje se kolodvorska restavracija v Kočevju. Pravilno kolkovane prošnje z višino ponujene najemnine, spričevali o sposobnosti in narodnosti je vložiti do 31. t. m. 1919 pri ravnateljstvu drž. železnice SHS v Ljubljani, odd. II. Na zapečatenem ovojju naj bo: Oferta za kolodvorsko restavracijo Kočevje. Detalirani pogoji o vadiju in višini kavicje so na vpogled pri ravnateljstvu, oddelek II.

— Zbiranje orožja in municije. Posavzniki imajo še vedno orožje in strelivo doma skrito ter ga niso doslej oddali kljub večkratnim pozivom. Pričakujemo, da bo vsakdo resnost našega položaja na naših mejah razumel ter oddal orožje in strelivo vojaškim oblastem. To zahteva narodna dolžnost od vsakega posameznika! Orožje in municija za puške, tudi posamezne patrone, naj se oddaja na deželi pri najbližji orožniški postaji, v Ljubljani pa v belgijski, šentpeterski, stari domobranski in topničarski vojašnici. — Kdor koli pa izve, kje se nahaja municija in orožje, ki ni pod vojaškim nadzorstvom in na pravem mestu spravljeno, naj to javi poveljstvu II. vojnega okrožja v Ljubljani (Kazino, topniški referat.)

— Poraba razveljavljenih kolekov in voznih listov po 28. februarju 1919 se smatra kot opustitev kolkovne dolžnosti ter povzroči v pristojbinskem zakonu normirane posledice. Razveljavljeni neporabljeni koleki in vozni listi se od 1. svečana do vstevši 31. sušca 1919 lahko brezplačno zamenjajo pri finančni deželni blagajni v Ljubljani in davčnih uradih proti novim kolekom, oziroma voznim listom v zmislu tozadevnih postavnih določil in predpisov. Dotične vloge strank so kolka proste; za vozne liste je plačati blanketno pristojbino po 6 vinarjev za komad. Prodajalci kolkov naj zamenjajo svoje zaloge starih razveljavljenih kolkov proti novim kolkom, kolikor presegajo potrebščino do 28. svečana 1919 še pred 1. suščem 1919. Po 31. sušcu 1919 je glede razveljavljenih kolkov in voznih listov izključena vsaka zamenjava ali povrnitev. Obrtne in trgovske knjige, menični blanketi, računi itd., na katerih so se porabili kolki prejšnjih izdaj ter se pred 1. suščem 1919 na predpisani način uradno prekolkovali, ostanejo lahko v uporabi tudi nadalje. Glede kolkov se pripominj, da se s 15. prosincem 1919 dajo v promet samo kronske kategorije po 1, 3, 5 in 10 K; vse vinarske kategorije in 2-kronska kategorija pa v najkrajšem času s 15. prosincem 1919.

Ljubljanske novice.
SEJA LJUBLJANSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Ljubljana, 14. jan. 1919.
 Seji predseduje župan dr. Tavčar, ki med drugim prečita odgovor regenta Aleksandra za pozdravno brzojavko. Nadalje naznani župan, da je nakazal srbski posadki ob priliki pravoslavnih božičnih praznikov 5000 K. Za ta dar se je srbski podpolkovnik Milosavljević zahvalil. Mestni šolski svet se zahvaljuje za darovanih 4000 K za obutev mladine.
 Odobrita se zapisnika zadnjih dveh sej.
 Major Bogomir Poljanec, ein ravnatelj prisilne delavnice v p., Poljanca, se sprejme v občinske zvezo, ako si zagotovi državljanstvo.
 Spopolnitev občinskega sveta.
 Ker je sedem nemških občinskih svetnikov odložilo svoje mandate, je poverjenik Narodne vlade za notranje zadeve odredil, naj se ti mandati razdelje tako-le: Na delavstvo 5 mandatov (3 soc-dem. stranke, 1 kršč. soc. org. delavske stranke, 1 jugoslov. dem. delavstvo), 1 S. L. S., 1 J. D. S. Posamezne stranke naj tekom treh dni imenujejo svoje kandidate županu. — Sprejeto.
 Personalnopravne zadeve.
 Meščanstvo se podeli Mateju Sekliču in Francu Zajcu. — V višji šolski svet se

kot zastopnik starišev izvoli nadučitelj Dimnik, za njegovega namestnika pa nadučitelj Likozar.

V upravni svet Mestne hranilnice se izvoli mesto umrlega Karla Seuniga trgovec Viktor Meden. — Potrdi se sprememba pravil Kreditnega društva Mestne hranilnice.

Finančne zadeve.
 Odobri se sklep Mestne hranilnice glede znižanja obrestne mere za hranilne vloge. — Dnevemu zavetišču za revno šolsko mladino se dovoli 30.000 K iz aprovizacijskega zaklada pod pogojem, da dobi občinski svet v kuratoriju tretjino zastopstva. — Grofici Gabrieli Auersperg se prošnje za odpis davka od prirastka na vrednosti za novo poslopje Asylum Angelorum v šiški odkloni, pač pa se ji dovolijo kakršnekoli plačilne olajšave. — Izreče se zahvala lekarnarju Piccoliju, ki je mestnim ubogim dajal zdravila po znižani ceni, in mnogim zdravnikom, ki so zdravili mestne uboge brezplačno. — Ponudba Franca Derende za odkup nekaj mestnega sveta ob dolenskem kolodvoru se odkloni, enako se odkloni ponudba Iv. Suhadobnika za odkup nekaj mestnega sveta ob Zeleni poti.

Ljubljanske ceste.
 Mestni stavbni urad je poslal o stanju ljubljanskih ulic in cest daljše poročilo. Že takoj ob začetku vojne so se vsled pomanjkanja delavcev in voznikov ter navedenja prometa ceste zelo poslabšala. Tekom štiriletne vojne so pa postale ceste tako slabe, da bi stala temeljita poprava cest in ulic par milijonov kron. Najtežji avtomobili so vozili in še vozijo vse vprek. Ne pomagajo nobene pritožbe. Delavcev kljub demobilizaciji ni mogoče dobiti, grede rajši k vojakom, kjer so boljše plačani in jim ni treba delati. Da se vsaj nekoliko popravijo ceste, je potrebno, da se mestni stavbni urad pooblasti, naj preskrbi dovolj delavcev in voznikov ne glede na visokost plače. Nujno rabimo tudi več tovornih avtomobilov, dva drobilca za gramoz in en parni valjar. Poprava cest bo trajala dalj časa, ker so popolnoma pokvarjene. Sneg naj se odstrani le v najožjih ulicah, drugod pa spravi na kupce; za spomlad naj se pa pripravija gramoz.
 Obč. svetnik Rojina opozarja posebno na slabo stanje Kolodvorske ulice, kjer je promet vsled pomnoženega števila vlakov naravnost velik. Kljub ozki ulici in blatu drvi avtomobili semtertja. Prosi župana, naj kaj ukrene, da vsaj po ozkih ulicah ne bodo tako zelo dirjali avtomobili.
 Obč. svetnik Ložar nasvetuje, naj se delavcem zvišajo plače na 15 K na dan, ker za 8 K dnevno gotovo ne bo nihče šel na cesto.
 Obč. svetnik Jeglič prosi, naj se vsaj prehodi čez ceste in ulice takoj nasujejo z gramozom.
 Župan dr. Tavčar v daljšem govoru zavrača razne napade na njega radi cestnega blata. Vsak je prepričan, da je dolgotrajna vojska uničila vse naše ceste. Krivci nismo mi, marveč tisti, ki so vojsko napravili. Delavcem smo obljubili po 12 K na dan in hrano, pa kljub temu niso prišli. Od vojaškega poveljstva smo dobili 30 mož, ki so pa vsi skupaj napravili 1 1/2 m³ gramoz na dan. Vojaščina je v Jugoslaviji prav tako, kakor je bila v Avstriji, avtomobili ne odnehajo. Glavna stvar je, da dobimo tak gramoz, ki je kaj vreden. Od vlade smo dobili šest tovornih avtomobilov proti plačilu. Spomlad se bo dalo kaj napraviti, prej pa ne. Bomo že do spomlad izhajali, kakor bo Bog dal. Občinstvo naj potrpi. Ni treba samo na cesti trpeti, marveč tudi pri mizi. Razine hujskarije in očitki pa so podli in jib najodločneje zavračam.

Novo imenovanje ulic.
 Za razne ulice in ceste, ki imajo svoja imena izza prejšnjega režima, bo treba novih imen. Te ulice se: Franca Jožefa cesta v Ljubljani in šiški, nadvojvoda Friderika cesta, nadvojvode Evgena cesta, Mar. Terezije cesta, Franca Josipa trg, Kuhnova cesta, Elizabetna cesta, Francovo nabrežje, Cesta na Rudolfovo železnico, Radeckege cesta, Jubilejni most, Francov most, nadvojvode Evgena most, nadvojvoda Friderika most, nadvojvode Evgena razgled, Karolinške zemlje.
 Ker zadeva ni nujna in ni novih tablic na razpolago, naj se skliče enketa, v kateri naj bodo zastopane osebe tudi izven občinskega sveta, da se določijo za te ulice času primerna imenovanja.

Zvišanje tarifov cestne železnice.
 Uprava cestne železnice je prosil, da bi se ji radi podražitve električnega toka dovolilo zvišati tarife od 10 do 14 v, od 16 na 20 in od 20 na 24 vin. Občinski svet dovoli od 1. februaria zvišanje tarifov na 12, 18 oziroma 23 vin.
 Mestne vožnje.
 Mestne vožnje za rešilno postajo, prevažanje jetnikov in gasilno društvo se oddajo edinemu ponudniku Jos. Turku za

letnih 25.000 K. Istemu ponudniku se oddajo tudi vožnje za mestno plinaro, in sicer po 80 K za vaгон premoaga.

Tajna seja.

Frideriku Hermanu Zinsu se odkloni zobotehniška koncesija. — Vrankarju P. se dovoli zobotehniška koncesija. Dovolijo se: Kotarju Cirilu, drogeriji; Ivanu Röger prenos gostilniške koncesije iz hiše Ambrožev trg št. 2 na isti trg št. 1; Amaliji Janežič stanarinarska obrt sv. Jakoba nabrežje št. 31. — Dovolijo se prenos gostilniške koncesije Kramarjevih dedičev iz Florijanske ulice št. 6 na Poljanske ceste št. 19 na ime Franciške Pogačnik; nadalje prenos gostilniške koncesije Ivana Počivavmka na ime Adolfa Fritz iz sv. Petra ceste št. 85 na Rimsko cesto št. 11. — Deželni vinarški zadrugi se odkloni prenos vinske kleti. — Kavarniška koncesija Mariji Izlakar se odkloni. — Antonu Težaku se dovoli nova gostilniška koncesija na sv. Jakoba nabrežju št. 5.

lj **Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani.** Gospodje tovariši romanisti se ponovno vabijo, da se udeležijo važnega sestanka, ki se vrši v nedeljo, dne 19. proglica ob 10. uri dopoldne v posvetovalnici drž. višje realke v Ljubljani. Predmet: Ustanovitev oddelka romanistov.

lj **Uradniška menza.** V Ljubljani se je osnovala takozvana »Uradniška menza«. Namen tega podjetja je, preskrbovati uradnikom javnih uradov, ki so brez lastnega gospodarstva, ceneno hrano. Podjetje znatno napreduje ter se je že veliko članov prijavilo. Sestavljen je poseben odbor, ki mu je naloga, preskrbovati menzo z živili ter kontrolirati delovanje iste. Odbor se obrača do vseh javnih funkcionarjev s prošnjo, da gredo istemu v slučaju potrebe na roko. Prijave se sprejemajo vsak dan od 1. do 2. ure ter od 7. do 8. ure zvečer v prostorih menze »Hotel pri Malih«, klet. Prijavitelj se je nemu izmed odbornikov. — Odbor »Uradniške menze«.

lj **Policijska ura v Ljubljani.** Narodna vlada v Ljubljani je izdala nastopni uradni razglas: Obenem z naredbo celokupne Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 2. januarja 1919 glede omejitve alkoholizma (pijančevanja) je izšla naredba policijskega ravnateljstva v Ljubljani, s katero se za Ljubljano določa policijska ura za gostilne z 8. uro zvečer in za kavarne z 9. uro zvečer. Ker so nastali dvomi, ali z ozirom na omenjeno naredbo Narodne vlade velja tudi naredba ljubljanskega policijskega ravnateljstva o policijskih urah, se občinstvo opozarja, da je strožja naredba policijskega ravnateljstva o policijski uri v Ljubljani naprej do preklica veljavna. Politične oblasti I. stopnje smejo namreč v smislu § 9. navedene naredbe celokupne Narodne vlade izdati tudi strožje predpise, kakor so oni v vladni naredbi. Za Ljubljano veljajo tedaj vobče določila vladne odredbe o omejitvi pijančevanja, glede policijske ure pa do preklica strožji predpisi naredbe ljubljanskega policijskega ravnateljstva.

lj **Terjatve za neplačane rekvizicije in terjatve,** ki izvirajo iz vojnodajateljnega zakona, kakor tudi drugačne terjatve napram vojaškemu erarju in vojne škode je pripraviti tekom 8 dni pri mestnem magistratu (gospodarski urad). Prijavam je priložiti vsa potrebna dokazila.

Vestnik S. K. S. Z.

* »Oderuštvo in dobrot«, ljudska igra s petjem, ki je pri prvi vpriporitvi jako ugajala, se ponovi v nedeljo, dne 19. t. m. ob 6. uri zvečer v Ljudskem domu. Vstopnice se dobe v predprodnji v Katoliški bukvarni in v Konsumnem društvu na Zaloški cesti.

* V Zagorju ob Savi je Kat. izobraževalno društvo priredilo v nedeljo dramatično igro »Repoštev«. — Igrali so fantje Orli.

* Orli v Zagorju ob Savi se živahno razvijajo. Ima redne seje in fantovske večere. Novi člani še vedno pristopajo.

Prosveta.

pr **Oderuštvo in dobrot.** Ljudski oder nam nudi vsako nedeljo nov užitek. Človek misli, da so na odru igralci po poklicu. Imenovana ljudska igra s petjem se je predstavljala v sploh možni dovršenosti. Igra seveda ni drama prve vrste, značaji so tudi samo tipi in enostranski, ki nam posebej samo počela dobrote, sile, trdosrčnosti in oderuštva, ljubezni in zvestobe. Zato so na eni strani sami dobri ljudje — angeli, na drugi strani pa sami zlobni ljudje, brezsrdni oderuhi. Rekel sem že, da se je igralo zelo dobro, glavne vloge so bile v dobri oskrbi, pred vsem pa so bili prvovrstni: hči Ivana, hlapček Marko, Goldman, Angelca, oba kmeta Skopec in Pehač in vandrovec, opazna se napredek pri Skopcu (Potokarju). V podrobnem bi bilo omeniti; mlinar je bil vključ svojih dovršeni igri nekoliko neokreten, moral bi bil pa predstavljati človeka, ki ga je sama dobrot in usmiljenost. Micka je imela za svojo vlogo premladostno masko, prenežen glas in pre-

nežne kretnje. Dekla je v resnici zdrav kmečki roba, ki godrnja vkljub vsej svoji dobroti. Načelnik garde je bil premalo vojaški; kajti v resnici posebej samo surovo silo (glej jo na obrazu Hindenburga). Župan je bil preveč govorniški, kakor bi se bil za vsako priliko vnaprej naučil govorce. Ta govor ni treba, da teče, naraven mora biti! Marjana je samo govorila in ne igrala. Režija je bila v splošnem zelo skrbna; opomnil bi samo: kadar igralec kaže na prihajajočega, kaže tudi na pravo stran (narobe je napravila Ivana v I. dejanju). V II. dejanju je bila luč slaba in nagajiva ter mnogo pokvarila na učinku, v III. bi se bilo moralo prej stemniti in šele potem dvigniti ozadje pred živo sliko, vandrovec bi bil moral izginiti za kulise, da slika ohrani svoj resni značaj, tudi berač v ospreju je bil premalo resen. Omenil bi, da pozimi ljudje niso goloroki, temveč v kožuhih. V IV. dejanju je bila soba prepusta. Pohvaliti je treba izborno maskiranje, grupiranje skupin in petje. Polagoma se dviga iz pozabnosti nova skupina požrtvovalnih igralcev in zelo dobrih igralskih moči. Dokler jih družji zmisel in navdušenje za lepo umetnost, jim moramo biti hvaležni za njihovo ustvarjanje in prizadevanje. Opozoril bi pa na nevarnost, ki grozi predstavam ljudskega odra. Občinstvo se že po naravi rado smeje, zato igra igralcev resno tudi komične vloge in ne paktiraj z občinstvom za smeh. Te resnosti sem večkrat pogršel in to je delni vzrok, da se ljudstvo pri resnih prizorih smeje, kajti od vzvišenega do komičnega je samo korak. Drugo resno besedo je treba govoriti občinstvu. Občinstvo, ne sme se in ne krohotaj ob prilikah, ki zahtevajo solz! Kdor se smeje ob prizorih, ki trgajo srca, je brezsrčen in okrutnega srca, in takih razodetij je bilo žalibog med predstavo dokaj preveč.

pr **Narodno gledališče.** Sreda, dne 15. januarja: Opera Čajkovskij: »Jevgenij Onjegin«. — Abon. C. — Zvečer ob pol 8. uri. — Četrtek, dne 16. januarja: Komedijska. W. Perzynski: »Lahkomiselna sestra«. — Izven abon. — Popoldne ob pol 3. uri. Gled. igra. A. Jirasek: »Latarna«. — Izven abon. — Zvečer ob pol 8. uri. — Petek, dne 17. januarja: Opereta. R. Planquette: »Cornevilski zvonovi«. — Abon. A. — Zvečer ob pol 8. uri. — Predstava v četrtek popoldne je dijaška in se vrši ob znižanih, za enake predstave običajnih cenah. — V Jirasekovi »Latarni« nastopi zopet g. Hinko Nučič po šesttedenski nevarni boleznii.

Iz Slovanskega sveta.

sl **Konferenca češkega Orla** se je vršila v Brnu, na kateri je bilo navzočih 130 delegatov in 52 gostov. Zastopan je bil češki Orel in posebni delegati iz Dunaja. Profesor Šramek je govoril o temi: »Cilji Orla v čehoslovaški republik«. Nato je bil po slučajnostih izvoljen osrednji odbor čehoslovaškega Orla. Kar se tiče kroja so oddali stvar posebni komisiji, ki se zmeni tudi z Orlom jugoslovanskim. H koncu so zapeli »Kje dumov muj?« in »Hoj, Orli...«

sl **Boljševiki na Češko.** Kot izve »Češko Slovo«, je Ljening posljal iz Rusije 80 agitatorjev na Češko, ki so opremljeni z denarjem in tiskovinami. Priti imajo čez Moravsko Ostrovo, a se je baje ukrenilo, da jim ne pusté prekoračiti meje. List se hudeje nad vlado, čemu ni ukrenila že preje vse potrebno, da prepreči vstop sumljivih elementov v republiko, ki ogrožajo njen obstoj.

Gospodarske novice.

g **Delniška družba »Triglav«.** Snuje se delniška družba za izdelovanje marmelade in sadnih konserv ter žitne kave z imenom »Triglav«. Vsi pogoji so dani, da se bo podjetje lepo razvijalo. Uživanje marmelade se je med vojsko zelo razširilo in udomačilo. V Jugoslaviji nimamo nobene tovarne za izdelovanje marmelade. Uživanje žitne kave je bilo tudi že pred vojsko splošno razširjeno. Ne le meščani, uradniki, delavci, ampak tudi kmetovalci so splošno kupovali žitno kavo (Knaipovo in Vidrovo). Na milijone je šlo denarja iz jugoslovanskih pokrajin za žitno kavo in marmelado v druge, zlasti nemške dežele. Sedaj imamo Jugoslavani lastno državo in se bo treba postaviti na lastne noge. Treba bo ustanoviti razna podjetja, ker bodo vsled colnine prišle stvari, ki jih nimamo doma, še veliko dražje. — Zato se pripravljajni odbor obrača do Vas s prijaznim vabilom, da se udeležite z denarjem pri tem narodnem podjetju. Delnice so po 500 K. Gotovo je pametno, da se denar dene v nameravano delniško podjetje, kjer bo varno in dobičkonosno naložen. Zato se vabite, da vzamete več delnic po 500 K. Denar se odpošlje po pošti vsaj do 31. januarja 1919 na naslov: Jadranska banka, podružnica v Ljubljani — ali pa naslov: Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Razne novice.

r **Demobilizacija Amerike.** General Pershing je odredil, da odpotuje takoj 38.500 mož v domovino, 100.000 mož pa je pripravljenih k povratu. Nadalje bodo pošiljali po 200.000 mož mesečno domov.

r **Angleška vojska se vrne iz Rusije,** kot se domneva. Tam se nahaja samo 20 tisoč mož angleške vojske. Prej domnevano število je bilo tedaj mnogo previsoko.

r **Knez Krapotkin usmrčen.** Kot doznaje »Daily Mail«, je bil knez Krapotkin od boljševikov usmrčen.

r **Kardinal Mercier.** Kot piše »Libre Belgique«, odide kardinal Mercier v najkrajšem času v Ameriko.

r **Polet čez Atlantski ocean.** Za tekmovalni polet čez Atlantski ocean se je prijavilo 7 tekmecev, in sicer 3 Američani, dva Angleži, en Italijan in en Brazilec. Angleški kapitan Paise upa, da bo letel z brzino 160 km na uro in da bo priletel v Novo Fundlandijo v 24 urah.

r **»U« se prodan.** Angleški admiral Beatty je pri izvajanju pogojev premirja z Nemčijo izjavil, da ne zahteva z ozirom na slavno preteklost izročitve »U«, ki je pod kapitanskim poročnikom Weddingenom svoj čas potopil tri angleške oklopne križarke. Podmornik so pa je dobil Angleži, ker se nemški mornarji niso hoteli odpovedati 500 markam, ki jih je izplačala nemška vlada vsakemu mornarju, ki je prepeljal podmornike v Anglijo.

r **Mackensen in Mažari.** Mackensena, ki je bival v Budimpešti in so ga Mažari te dni izročili ententi, je obiskal na koločvoru pred odpeljavo mažarski časnikar in mu poslal vizitko radi sprejema. Mackensen je poslal časnikarju vizitko nazaj, nanjo je pa napisal besedi: »Hvaležnost Ogrske«. Da-li imajo Mažari res kak razlog, biti hvaležni Nemčiji, oziroma njenemu generalu? —

r **Za obleko dvornih lakajev habsburške hiše** je vojno ministrstvo na Dunaju še dne 23. aprila leta 1918. nakazalo nad 3000 metrov raznega blaga iz vojaških skladišč, kakor tudi potrebno množino sukana.

Najnovejše.

ENTENTA IN JUGOSLAVIJA.

Pariz, 13. jan. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Današnja seja najvišjega medzavezniškega vojnega sveta je trajala od pol 3. do pol 6. ure. V gospodarskem oziru je sklenil vojni svet preskrbo Nemčije in obmejnih dežel Jugoslavije, Čehoslovaške, Poljske, Mažarske in Rumunske. Nemčiji bo morala oddati vse ladje, ki jih ima še v svojih ali v nevtralnih lukah, da se uporabijo za prevoz živil odkoderkoli in kamorkoli. Z gospodarskega stališča zahtevajo zavezniki od Nemčije vrnitev vsega gradiva, ki so ga čete odpeljale iz tovarn vpadnega ozemlja, v kolikor se to da dognati. General Foch bo stavljal predloge glede zavarovanja denarnih zalog. Zahtevali bodo tudi jamstva glede shranitve zlata državne banke zunaj Berlina radi boljševikov. Glede mornariških vprašanj zahtevajo novi pogoji za premirje od Nemčije, da natančno izpolni določbe o oddaji podmorskega gradiva. Nemških luk ne bodo zasedli. Vprašanje vojaške intervencije na Poljskem proti boljševikom so odgodili. Olajšave, dovoljene po premirju z dne 11. novembra glede Gdanske ostaneje v veljavi. Ko so določili nove splošne določbe premirja, je zapustil general Foch zborovalnico. Odpotoval bo zvečer v Trier.

Pariz, 14. januarja. (Lj. kor. urad.) Agence Havas poroča: Po odhodu generala Focha so zastopniki zaveznikov velesil v medzavezniškem svetu nadaljevali posvetovanja glede načrta mirovne konference. Najprvo so razpravljali o številu delegatov posameznih držav. Sklenili so, da bodo imele Francija, Anglija, Amerika, Italija in Japonska po pet delegatov, Belgija, Srbija, Grška, Poljska, Čehoslovaška država, Rumunska in Kitajska po dva delegata, Portugalska in države, ki so le prekinile odnošaje z nekdanjimi osrednjiimi silami, bodo imele samo po enega delegata. Glede zastopstva Brazilije bodo določili posebej. Kar se tiče pod angleškim pokroviteljstvom nahajajočih se držav, so pripoznali glavnim mestom Kanade, Avstralije, Južne Afrike in Indije še po enega posebnega zastopnika. Nova Zelandija in Nova Fundlandija bosta odposlali po enega delegata. Zastopstvo jugoslovanske kraljevine bodo določili kasneje; preškone pa bodo Hrvatje in Slovenci zastopani po enem številu delegatov, ki so ga določili za Črnogoro. Tega števila še niso določili zaradi političnega položaja v tej kraljevini, ker se nekdanja vlada brani, pripoznati stališče onih soplemenjakov, ki so za priklopitev Črnogore k Jugoslaviji. Vprašanje ruskega zastopstva na mirovni konferenci so odgodili. Omeniti se more še, da bo imela vsaka država na mirovni konferenci samo po en glas ne glede na to, koliko delegatov jo bo zastopalo. Glede naših posvetovanj so sprejeli predlog predsednika Wilsona, da se bodo različni problemi odkazali strokovnjaškim komisijam. V seji v sredo bodo ministrski predsedniki petih velesil dolo-

čili način delovanja, vodilna načela in poslovni red za konferenco. Prva skupna seja bo 18. t. m. po povratku Orlanda iz Italije. Otvoritveni govor bo imel predsednik Poincaré. Nato bodo izvolili predsedništvo.

ZMISLJENE NEMŠKE VESTI O JUGOSLOVANSKI MOBILIZACIJI.

Ljubljana, 14. jan. (Lj. k. u.) Nasproti senzacionalni vesti z dne 11. jan. iz Ljubljane, objavljeni po dunajskem kor. uradu, in vsebujoči poročilo o skorajšnji mobilizaciji jugoslovanske vojske, je ljublj. kor. urad od kompetentne strani, pooblaščen, izjaviti, da je ta vest docela izmišljena. Razen pred kratkim odrejenega vpziva najmlajših petih letnikov ni bila odrejena nobena mobilizacija.

ARETIRAN NEMŠKI HUJSKAČ.

Maribor, 14. januarja. V Lučanah so prijeli in zaprli tamošnjega kaplana Pichlerja, ki je neprestano hujskal v Lučanah in tudi v sosednjih žurnijah proti jugoslovanski državi. V nedeljo, 12. t. m., je razpiznico v Lučanah v prisotnosti vojaških organov imel hujskajočo pridigo. Pichlerja so izročili državnemu pravdnstvu v Mariboru.

LUTERANSKI PASTOR MAHNERT — IZPUŠČEN.

Maribor, 14. januarja. Luteranski pastore Mahnert, ki je bil radi svojih hujskarij in dokazanih zločinov proti državi SHS zaprt, je bil na odredbo vlade v Ljubljani zopet izpuščen, dasi je bilo proti njemu nakopičenega toliko obtežilnega gradiva, da bi ga tudi vsako neslovensko sodišče moralo obdržati v zaporu ter ga obsoditi. Mahnert je namreč pred kakimi štirinajstimi dnevi na grobeh raznih mariborskih Nemcev tako hujskajoče govoril proti politični in vojaški oblasti države SHS, da so morali pri njem izvršiti hitno preiskavo. Pri tej priliki so našli pri njem toliko obtežilnega gradiva, da so ga aretirali in izročili državnemu pravdnstvu. Sedaj pa so ga na odredbo Narodne vlade morali zopet izpustiti. Radi tega vlada med ljudstvom veliko razburjenje in ogorčenje. Posebno povdarja ljudstvo, da so naši ljudje leta 1914. sedeli več mesecev in celo po več let po nedolžnem v zaporih, da so jih po ulicah pretepavali, na nje pljuvali itd., tega moza pa, ki je kriv, vlada izpušča. (Op. ured.: Informirali smo se pri Narodni vladi, kaj je na tem in izvedeli, da Narodna vlada v Ljubljani ni dala nikakega ukaza, naj se Mahnert izpusti!)

ČEHI OB BAVARSKI MEJLI.

Heb, 14. jan. (Lj. k. u.) Dun. k. u. poroča: Čehi so zasedli bavarsko mejo tikoma pred bavarskim ozemljem. Straže stoje čisto blizu druga od druge, in sicer ob vsej češko-bavarski mejni črti.

BISSOLATI IN JUGOSLAVIJA.

Rim, 12. jan. (Lj. k. u.) Dun. k. u. poroča: O jadranskem problemu je Bissolati v svojem govoru v Scali izjavil nastopno: Italija ne more izreči svojega nezanimanja glede usode Italijanov na obali in na otokih južno od Istre. Ostane pa vprašanje, ako se mora v interesu Evrope in Italije zahtevati varstva in garancije po prispeljavih, Italija mora zvezo z novo jugoslovansko držvo okrečiti, ker je doslej mnogo pripomogla k zmagi.

Jugoslovanska bukvarna v Ljubljani.

Cerkvena pesmarica za mladino, priredil Stanko Premrl, stolni kapelnik itd. v Ljubljani. Založila Jugoslovanska Bukvarna v Ljubljani. Part. 4 K 30 vin., posamezni glasovi niso izšli. — Pesmarica je sicer v prvi vrsti namenjena za šolsko mladino, vendar naj ne bo noben cerkveni zbor brez nje. Prirejena je za enoglasno, deloma dvoglasno petje s spremljevanjem orgel, in obsega 78 največ že znanih napevov naših najboljših domačih kakor tujih skladateljev. Veliko napevov je tudi popolnoma novih, ki se sicer v nobeni drugi zbirki ne nahajajo. Pesmarica se odlikuje po prosti, a vendar moderni, lahki in najljepši harmonizaciji, zlasti v spremljevanju V sedanjih časih našim cerkvenim zborom manjka pevskih moči, posebno moških, dr. marsikje ni mogoče večglasno peti, zato bo ta pesmarica vsem cerkvenim zborom kar najbolj dobrodošla, ker bo obener kot prva podlaga in uvod tako zaželjenemu cerkvenemu ljudskemu petju. Slovenci enoglasnega petja sicer nismo tako vajeni, kakor drugi narodi, vendar je enoglasno petje lepo in mogočno. Še boljši in mogočnejši vtis enoglasnemu petju napravi menjava posameznih glasov, da poje na primer v višjih legah sam sopran ali tenor, v nižjih ali bas in zopet cel zbor itd. Tako menjavo glasov si lahko uredi vsak pevovalja po svojem ukusu. Organist, ki se bo posluževal te pesmarice, ne bo prišel nikdar v zadrego, če bi ga tudi vsi pevci pustili na cedi, ker lahko celo mašo sam poje. Priporočamo jo najtopleje vsem cerkvenim zborom in šolskim vodstvom.

Isčem prostor za brivnico, kje v kakem malem mestu ali trgu na Gorenjskem, Dolenjskem ali Spod. Stajerskem. Kupim tudi že vpeljano brivnico. Cenjeni županski uradi se uljudno naprošajo, ako je vsled vojne kje izpraznjeno mesto, sporočiti na upravništvo „Slovenca“ pod Jugostovan 335.

Prosim ponudbe za: elektromotor 220 voltov, 30 konjskih sil, bencinmotor 5-10 konjskih sil, pisalni stroj z vidno pisavo, polnojarmenik (Vollgatter) 30%, bodoče žito, ka-
Ponudim pa: laneno seme vo in riž. **Ponudim pa:** kumino, papriko, fižol in drva. **JOSIP SIMČIČ**, Ljubljana, Kopitarjeva ulica Štev. 1.

Kupujem lepe suhe gobe! Prodajam: kremo za čevlje v kovinastih dozah 1/2 doze po K 15. Celo doze po K 28.—, tuc, mast za čevlje čevlje z lesenimi in usnatimi podplati, sifkove in žimnate krtače, toaletno milo kolomaz, tržne torbice, lesene in porcelanaste pipe, pralni prašek itd. po najnižjih cenah. Izvrstno lanško vino-borovničar, silvovko, tropinjevec, čajni čum, kavni in čajni nadomestek že sladkan, M. RANT, Kranj.

Popolnoma belo platno
morete dobiti z uporabo našega izbornega luga PRSEJA ZA PLATNO. Velik pribranek in malo truda pri pranju. 1 zavoj 150 gramov K 1.—, 450 gramov K 2.50.
Najmanj se more naročiti 10 zavojev! Pri naročilu 5 kg popusti! Razpošilja se po povzetju. Prodajalci dobre posude.
Zavod za izvoz M. Jukić, Zagreb 39, Petrinjska 3 III. Tih. 23-27.

KUPI SE trgovina večjeje obsega, posebno železja, stavbenih ali tehničnih predmetov in pripomočkov vsake vrste, tudi strojna izdeloval-kaka prodajalna strojni delov z vsjo opravo in delavnico. Ponudbe na naslov: Advokat Dr. Müller, Celovec.

Lesene podplate izdeluje in dobavlja vsako množino tovarna SAMSA & CO. v Ljubljani, Metelkova ulica 4. 4732

Raznovrsne bonbone prodaja in dobavlja zopet po nizkih cenah **G. Darbo, Ljubljana** 132 Mesni trg Štev. 13.

Večja množina **karbida** se dobi pri BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnicino v Ljubljani, Sv. Petra cesta Štev. 17. 5189

Klavirje, harmonije in vse glasbene instrumente prodaja in izposoja **Milanz Breznik**, Ljubljana, Kongresni trg štev. 15.

Zopet se dobi!!!
Barve za obleke Ia. 100 zav. stane. K 50.—, 500 zav. po K 45.— za 100 zavojev, 1000 zav. po K 40.— za 100 zavojev. Prosto poštnine iz moje zaloge.

Kocke za juho najfinejše (6 vln) K 38.— za 1000 kom. drugovrstne (5 v) K 28.— za 1000 kom.
»Zipo« najfinejši pralni prašek, prjhrani veliko dragega mila. 1 zabo 330 zav. K 90.—. Vse franko Praga.

Za cenjena naročila, dokler traja zaloga, se priporoča s spoštovanjem **Rudolf Cotič, Vrhnika.**

TOVARNA ZAMAŠKOV
JELACIN & K^o LJUBLJANA
NAJSOLIDNEJŠA IN NAJCENEJŠA
POSTREŽBA ELEKTRIČNI OBRAZ.
DIREKTI UVOZ PROBKOVINE
IZ ŠPANIJE IN PORTUGALSKE.
ZAHTEVAJTE VZORCE!

KARBID
od 100 kg naprej v železno-pločevinastih zabojih v vsaki množini razpošilja točno proti predplačilu „Tovarnica za dušik, d. dr. v Rušah pri Mariboru“. Nadaljna pojasnila so pri omenjeni tvornici na razpolago. 303

St. 51. Britev
z jako finim rezilom, že brušena kar za rabo. Cene se nahajajo natančno po sliki. Zahtevajte veliki cenik z več nego 1000 slikami, brezplačno. — **E. LUNA, Maribor št. 75.**

Za gledališčne odre
Insulje iz pavole in las; brke, brade in kropp za brado priporoča doktor bo kaj zaloge: **Štefan Sirmoll, Ljubljana, Pod Tranco 1.**

Krasno, čisto 189
PERILO
se doseže, milo, katero si vsaka goče se rabi milo, spodinja lahko in po ceni sama skuha iz kamna za milo in loja ali zaostankov vsakovrstne maščobe. — Kamen se dobi v lekarni v Tržcu na Gorenjskem in stane poštni zavojček (5 kil) franko po povzetju 75 kron. — Kilo kamna zadostuje na 4 kile maščobe.

Minarskega pomočnika
za navadno mlatev, dobro moč, sprejmemo za takojšnji nastop. More biti tudi invalid. Ponudbe z označbo plače na Brača pl. Dolanjski, Sv. Jana, Jastrebarsko, Hrvatska.

Sukanec (cvim)
se zamenja za belo moko ali sladkor, oziroma se proda. Več se pove iz prijaznosti v trgovini s papirjem v Zidovski ulici.

Še je čas da si naročite za vsako pisarno in urad neobhodno potreben **Bonač beležni (tedenski) koledar za l. 1919**
Cena K 4.— posamezni izvodi po pošti z ovojnicino vred K 5.—. Priporoča se naročiti po več komadov skupaj, da se prihrani poštnina in ovojnicina. Denar je poslati vnaprej. Za sodne, odvetniške in silne urade v obliki ilčne knjižice po enaki ceni. — Kartonažna tovarna **J. Bonač sin v Ljubljani.**

Cevlji tovarne PETER KOZINA & KO.
iz najfinejševro, boks in lpk usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah. Trpežni zimski iz fine telefine z gumijastimi podplati po K 85.— za moške, K 75.— za ženske v zalogi **LJUBLJANA, BREG.**

Kdor potrebuje po ceni luč
naj takoj naroči po povzetju, dokler je še kaj zaloge, našo karbidno svetilko visoko ali namizno najnovejšega sistema. Cena fino emailirane svetilke znaša K 30.50. — Karbid vedno v zalogi pri **K. Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.**

Za Ljubljano, Kranjsko in Južni Štajer se išče **izurjen zavarovalni zunanji uradnik**
za vodstvo glavnega zastopa v Ljubljani. Obširne ponudbe pod šifro: „Lebensstellung 60“ na Kienreichovo anončno pisarno v Gradcu. 258

Kranjska deželna podružnica
n.-a. dež. življenske in rentne, nezdodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n., sprejema zavarovanje za doživlje in smrt, združeno tudi z vojnim rizikom, otroških de, rentna in ljudska, nezdodna in jamstvena zavarovanja. — Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. — Prospekti zastoj in poštnine prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pad najugodnejšimi pogoji.

Pozor! Došlo je večje število **slamoreznice**
trpežne konstrukcije v raznih izpeljavah. Vsak, ki potrebuje slamoreznico, naj si jo prida kupiti takoj, ker je povpraševanje za njimi zelo veliko. V zalogi so tudi vsakovrstni drugi stroji. 275
Franco Hitti
zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Martinova cesta 2.

Zahvala.
Za mnogobrojno in častno spremstvo na zadnji poti k večnemu počitku preljubega našega soproga, očeta, itd.
Štefana Franzola
gostilničarja in posestnika
Izrekamo vsem najpresrečnejšo zahvalo. Posebno se še zahvalujemo prečastiti duhovščini, cenj. gg. pevcem, darovateljem prelepih vencev, ter vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so izkazali prebližernu pokojniku poslednjo čast.
Sp. Šiška, 14. prosinca 1919.
Zalujoča rodbina Franzot.

Kovač in kolar
Pri večji grajščini na Sp. Stajerskem bi se potreboval:
1. izprašan, spreten kovač za podkovanje konj, ki naj bi bil obenem tudi kovač za vozove;
2. dober kolar, ki naj razume tudi nekoliko mizarstva.
Kovač, kakor tudi kolar naj bi bila oženjena in imela za poljska dela sposobne otroke. Lastnik grajščine dá enemu kakor drugemu prosto stanovanje, nekaj zemlje in mogoče tudi nekoliko drv za kurjavo. Ostali pogoji ustmeno. Grajščaku bi bilo posebno všeč, če bi kovač imel za kovačijo potrebno lastno orodje. Pojasnila daje Ivan Erhartič, odvetnik v Celju. 3

Poljski, gozdni in lovski čuvaj
Pri večji grajščini na Sp. Stajerskem v bližini Celja dobi službo poljski gozdni in lovski čuvaj. Isti bi naj bil posebno odličen in popolnoma zdrav. Dobi stanovanje z dvema sobama, hlev za kravo in prašiče, 3 do 4 orale zemlje, na tej zemlji je sadno drevje, redi si lahko na isti kravo in prašiče in ima prosta drva za kurjavo. Razna tega dobi primerno mesečno plačo in polznee tudi obleko. Oženjen z za delo sposobnimi otroci ima prednost. Lastniku bi bil najljubši Gorecjec, Notranjec ali Korošec. Pojasnila daje Ivan Erhartič, odvetnik v Celju. 3

KARBID
zdrobljen, finšje vrste, za hišne svetilke ter gorilca priporoča **Ignacij Vok**, trgovina s šivalnimi stroji, kolezi itd., Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Srbečico, išaje
odstrani prav aaglo dr. Flesch-a izvino zakonito zajamčeno »Skaboform« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček 4 K, veliki lonček 6 K, porcija za rodbino 15 K. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!

V svojem neskončnem usmiljenju je poklical Bog v boljše življenje dragega nam prijatelja, č. gospoda
FRANCA MERHAR
bogoslavca III. letnika
Obiskal Te je Gospod s težkimi preizkušnjami. Ko si bil še zdrav Ti je vzel očeta. Za njim si zbolel Ti in le malo pred Teboj Ti je vzel ljubečo mater, edino oporo. In za njima si odšel v veselje tudi Ti.
Ostali smo sami -- spomni se nas! **TVOJI TOVARIŠI.**
Ljubljana, dne 14. januarja 1919.

Večja manufakturna trgovina išče **potujoče agente in stalne zastopnike**
dobro izvežbane moči in zmožne takoj oddati manufakturno blago, posebno pa možko sukno. Kaucije zmožni naj se obrnejo na „Veletrgovino J. KOKOŠINEK, MARIBOR.“

Franc Volaušek
danes v 77. letu starosti, po težkem trpljenju, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal. Pogreb ljubljenelega pokojnika bo v pondeljek, dne 13. januarja 1919 iz hiše žalosti v Radni ob pol 9. uri v salezijansko kapelo kjer bo sv. maša zadušnica, nato pa sprevod na pokopališče v Sevnico.
Radna pri Sevnici, dne 11. januarja 1919.
Ana Volaušek, soproga.
Minka Strgar roj. Volaušek, **Anton Volaušek**, brat.
Josipina Zupanc roj. Volaušek, **Franco Strgar, Karol Zupanc**, hčere. **Franc Strgar, Karol Zupanc**, zeta.
Franco in Janko Strgar, Valček in Martica Zupanc, vnuki in vnukinje.

Električne naprave
za trge, občine, mlino, žago itd. ter vsa v to strojno spadajoča dela izvršuje „Zavod za tehnične in električne naprave VOJNOVIĆ & Co., Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.“ Popravila strojev in aparatov v lastni mehanični delavnici. - Prospekti in proračuni brezplačno.

Posestvo je naprodaj,
obsegajoče 10 oralov jako rodovitnih njiv in 20 oralov gozda. Na posestvu je hiša z vsemi gospodarskimi poslopji (dva velika svinjaka, hlev, pod itd.) in vodovod. Posestvo je arandirano. Vse skupaj s hišnim in gospodarskim inventarjem se takoj proda za ceno 90.000 K. Natančneje polzvedbe se dobe v **Dobrodelni pisarni v Ljubljani**, Poljanska cesta št. 4.

Uvabilo na subskripcijo.
Ustanovi se v kratkem **delniška družba „Triglav“**
za izdelavo žitne kave in sadnih konzerv.
Delnice so po 500 kron.
Vabite se, da se udeležite subskripcije in da prijavljeni znesek takoj vplačate po poštni nakaznici na podružnico Jadranske banke ali pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani.
Subskripcijski rok konča z 31. januarjem 1919.
Za pripravljajni odbor delniške družbe „Triglav“:
Fr. Cerar, M. Gostičar, V. Jeretina.

Edna specialna trgovina na Kranjskem za pisalne in razmnoževalne stroje tvrdka **THE REX CO. LJUBLJANA**
Šelenburgova ulica 7, I. nadstropje, je od 1. t. m. prešla v slovenske roke ter priporoča slav. občinstvu svojo zalogo: pisalnih, razmnoževalnih in računskih strojev, barvnih trakov vseh vrst, ogljenega papirja kakor vseh drugih pisarniških potrebščin. — Popravilo pisalnih strojev.